

Anušauskas podał się do dymisji »4

Uczestnicy Bitwy Intelktów: czas zaprosić do zabawy studentów »14-15

Plany zakazu reklam hazardu. Psycholog: To niepełne rozwiązanie »16-17

Marzec wprzega do pracy »20-21

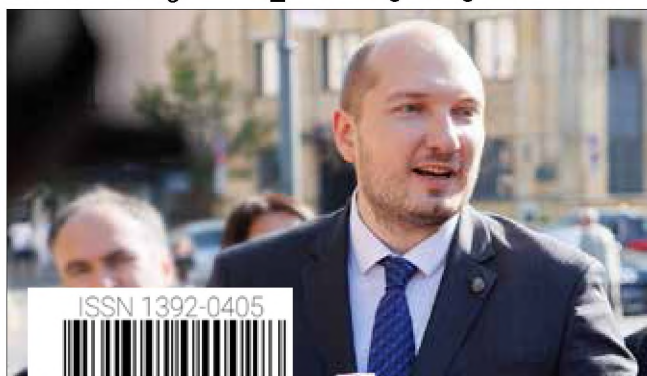
Krajowe ćwiczenia sytuacji ekstremalnej. Usterki już pierwszego dnia — nie dotarły SMS-y

Fot. Marian Paluszkiewicz

Na Litwie odbyły się ćwiczenia z zakresu bezpieczeństwa cywilnego oraz testowanie systemu alarmowego. Jak zaznaczyła minister Bilotaitė, miały one pokazać przygotowanie służb i społeczeństwa — i choć ocenić je będzie można będzie dopiero po czasie, to już wstępnie wiemy, co nie zadziałało. »6-7

Jakštas przeprosza uczniów i obiecuje naprawę błędów »12-13

Ks. Karol Godlewski o cichej pokorze i św. Józefie »28-29

KURIER
WILEŃSKI

Ukazuje się od 1 lipca 1953 r.

Birbinių g. 4a, 02121-30 Vilnius,
Lietuvos Respublika,
tel. +370 260 84 44

Redaktor naczelny:
Robert Mickiewicz
(redaktor@kurierwileński.lt).

Zastępcy red. naczelny:
Brygita Łapszewicz
(b.lapszewicz@kurierwileński.lt)
Apolinary Klonowski (ds. online)
(a.klonowski@kurierwileński.lt)

Dziennikarze: Honorata Adamowicz,
Aleksander Borowik, Justyna Giedroń,
Rajmund Klonowski, Anna Pieszko,
Antoni Radczenko, Marian Paluszkie-
wicz — fotoreporter.

Dział Promocji: Andrzej Podworski —
prenumerata (tel. +370 685 040 84),
kolport@kurierwileński.lt), Jolanta
Balkiewicz — reklama (tel. +370 260
84 44, reklama@kurierwileński.lt).

Wydawca: VšĮ „Kurier Wilenski”

Druk: VšĮ „Vilnijos žodis”

Nakład: 2500 egz.

*Materialów niezamówionych redakcja
nie zwraca. Zastrzega sobie prawo
do skracania i adiustacji tekstów.*

Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada.

*Opinie Czytelników zawarte w ich listach
nie zawsze są zbieżne z opinią redakcji.*

DZIENNIK NALEŻY DO
EUROPEJSKIEGO
STOWARZYSZENIA GAZET
CODZIENNYCH
MNIJSZOŚCI
NARODOWYCH

Fundacja
**POMOC POLAKOM
NA WSCHODZIE**
im. Jana Olszewskiego

Projekt finansowany ze środków
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
w ramach konkursu Polonia i Polacy
za Granicą 2023-2024.

Publikacja wyraża jedynie poglądy autorów
i nie może być utożsamiana
z oficjalnym stanowiskiem
Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
i Fundacji „Pomoc Polakom na Wschodzie”
im. Jana Olszewskiego.

Aleksander Borowik

W Rosji odbył się trzydniowy cyrk wyborczy. Rekordowo wysokie poparcie i głosowanie w stylu stalinowskiej Rosji były dowodem na to, że i tym razem kremłowski przywódca przesadził. Putin może mieć wrażenie, że cieszy się całkowitym poparciem i ma teraz wolną rękę. Ale wybory nie wzmocniły pozycji Kremla — tłumaczą analitycy opozycyjni. Przeciwnie, mogą zburzyć stabilność polityczną, którą konsekwentnie buduje Putin.

DLACZEGO NIE 100+100?

To przypominało ogólnokrajowy test gotowości aparatu państwowego. 87 proc. głosów przy 73-proc. frekwencji! To więcej niż zakładały najbardziej optymistyczne prokremlowskie prognozy.

Nie ma cienia wątpliwości, że Putin wykorzysta ten wynik jako dowód na masowe poparcie. Ale wypaczone wybory, w których wszyscy kontrkandydaci zostali zmiażdżeni, a głosować na Putina mogli nawet... zmarli, mogą podważyć

Komentarz dnia

Cyrk już odjechał, ale klauny zostały...

stabilność polityczną, której tak pragnie przywódca państwa zła.

NIELICZNE PROTESTY I UKRAIŃSCY HAKERZY

W całej Rosji niektórzy głosujący próbowali uszkodzić urny i zniszczyć lokale, wylewając zielony barwnik i atrament na karty do głosowania lub wzniesając pożary.

Tymczasem specjaliści ukraińskiego wywiadu wojskowego włamali się do systemu usług państwowych Rosji, za pośrednictwem których odbywało się głosowanie elektroniczne w wyborach prezydenckich. Obeszli wszystkie systemy rosyjskiej ochrony internetowej i nękali ją aż do końca głosowania.

PUTIN ONLINE

A w Internecie krąży nagranie pokazujące głosującego Władimira Putina. Prezydent Rosji postanowił skorzystać z możliwości oddania głosu online. Tyle, że sposób, w jaki tego dokonał, wywołał falę kpín w Internecie. Internauci rechoczą z Putina: „No, nie każdy tak może... Ale Putin to zrobił!”. W sieci pojawiły się fotografie i nagrania przedstawiające mordodzierżawcę biorącego udział w głosowaniu na samego siebie. Internautów szczególnie zaciekawiła szybkość działania przywódcy rosyjskiego reżimu.

„1. Putin wchodzi do gabinetu i podchodzi do komputera. 2. Chwyta myszkę. 3. Patrzy w jeden punkt, klika jeden raz. 4.

Macha ręką!” — opisał to na swoim profilu na kanale X Ilia Szepelin rosyjski twórca internetowy, były dziennikarz niezależnej stacji telewizyjnej Dożd.

Jak zauważył, nie każdemu uda się za jednym kliknięciem zagłosować zdalnie w wyborach. Bo, jak wymienia, procedura wymagała, by: „1. zalogować się na stronie mos.ru, 2. otrzymać wiadomość SMS z potwierdzeniem. 3. wpisać kod z SMS-a. 4. zaznaczyć wybranego kandydata. 5. nacisnąć przycisk »głosuj«”. „A Putinowi się udało!” — ironizował Szepelin.

KIELISZEK WÓDKI — DLA „CHRABROSTI”?!

A w obwodzie kemerowskim poszli na pewniaka, czyli po rosyjsku. Każdy, co to przyczłapał na głosowanie, przed otrzymaniem karty był częstowany kieliszkiem wódki. Czy była zakąska? E, tam — jak zawsze, wystarczyło „zaciągnięcie się” rękawem...

W Permie pracownicy szpitala psychiatrycznego byli zmuszani do udziału w wyborach. Musieli raportować o głosowaniu i wysyłać zdjęcia swoich kart. A mieszkanki Czelabińska mogły po oddaniu głosu zostać... zbadane przez ginekologa w lokalach wyborczych. A co — parawaniki jak znalazł! Choć coś praktycznie korzystnego z tego cyrku wyborczego. W swojej poliklinice czekałyby na taką wizytę jeszcze z miesiąc-dwa: „Kiedy następne wybory? Choćby gubernatora...” ■

■ Rys. Władysław Mickiewicz

Apel o przekazanie części podatku na „Kurier Wileński”

Szanowni Czytelnicy! Apelujemy do Was o przekazanie 1,2 proc. od wpłaconego przez Was w 2023 r. do Inspekcji Podatkowej podatku dochodowego — na rzecz „Kuriera Wileńskiego”.

Jest to kluczowe, aby polski dziennik na Litwie mógł istnieć. Bez swoich mediów społeczność Polaków na Litwie nie będzie miała siły przebiccia, aby walczyć o swoje interesy.

Krok po kroku

Mieszkańcy Litwy na rzecz organizacji pozarządowych mogą co roku przekazać 1,2 proc. swojego podatku.

Jak można wesprzeć „Kuriera Wileńskiego”? Wystarczy do 2 maja 2024

r. złożyć elektronicznie wniosek FR0512. Możemy go przekazać za pośrednictwem EDS (lit. Elektroninio deklaravimo sistema) po wejściu na stronę <https://deklaravimas.vmi.lt>. Kolejność działań:

Wybieramy:

Deklaravimas

Klikamy: Pildyti formą; Wypełniamy formularz wg instrukcji;

Aby wypełnić wniosek FR0512, należy wpisać kod identyfikacyjny „Kuriera

Wileńskiego” — 300073186 (įmonės kodas 300073186).

UWAGA: wniosek złożony po 2 maja br. już nie będzie rozpatrywany. Zostanie on także odrzucony, jeżeli w terminie przed 2 maja br. nie złożymy deklaracji podatkowej GPM311 za 2023 rok.

Wszelkie dodatkowe informacje dotyczące składania deklaracji FR0512 można uzyskać na stronie internetowej www.vmi.lt lub telefonicznie pod nr tel. 1882.

■ Redakcja

Imieniny

19 marca

Bogdana, Bohdana, Jana, Józefa, Leoncjusza, Marcelli, Marka, Narcyza, Sybillina

20 marca

Aleksandra, Ambrożego, Anatola, Archipa, Bogusława, Eufemii, Fotyna, Hipolita, Eufemii, Klaudii, Klemensa, Matrona, Maurycego, Nicetasa, Rafała, Wincentego, Wolframa

Cytat dnia

„Prawo nie może powstać z bezprawia, a przymus, ucisk i oszustwo nie mogą dać podstawy do legitymacji szanowanej na arenie międzynarodowej. Dlatego nie uważamy i nie nazywamy tej sfalszowanej i pozorowanej procedury wyborami, ponieważ — niestety — bardziej przypomina ona tragiczną farsę” — skomentował wybory prezydenckie w Rosji minister spraw zagranicznych Litwy Gabrielius Landsbergis.

Liczba dnia

19 partii politycznych zarejestrowało się do udziału w wyborach do Parlamentu Europejskiego. Poniedziałek, 18 marca, był ostatnim dniem rejestracji.

Naszej Koleżance Renacie Zakrzewskiej,

Wyrazy żalu i głębokiego współczucia z powodu śmierci Taty,

Składają Ambasador, pracownicy Ambasady RP oraz Instytutu Polskiego w Wilnie

Minister Anušauskas podał się do dymisji

Minister ochrony kraju Arvydas Anušauskas podał się do dymisji, czym wywołał burzę medialną w litewskiej przestrzeni informacyjnej. Nowym szefem resortu prawdopodobnie zostanie Laurynas Kasčiūnas.

„Wczoraj w końcówce dnia pracy otrzymałem propozycję premier, abym przekazał stanowisko ministra ochrony kraju innemu politykowi, natomiast ja miałbym zająć jego stanowisko przewodniczącego komitetu sejmowego” – w ten lakoniczny sposób wypowiedział się Arvydas Anušauskas do dziennikarzy, z którymi rozmawiał po spotkaniu z prezydentem kraju.

KORUPCJA W MINISTERSTWIE?

Minister przy okazji podziękował prezydentowi i premier za okazane zaufanie, dodając przy tym, że będąc na czele resortu, sprzeciwiał się działaniom korupcyjnym w sektorze obronnym. Dymisja oraz informacja o możliwej korupcji wywołała wielkie poruszenie w świecie politycznym Litwy. Zwłaszcza, że pierwszym o tym poinformowały nie podmioty oficjalne, tylko znany litewski dziennikarz Edmundas Jakilaitis na swej stronie w Facebooku.

Opozycja zażądała ujawnienia informacji o możliwych działaniach korupcyjnych w ministerstwie. „Premier i minister obrony powinni natychmiast upublicznić możliwe przypadki korupcji i odpowiedzieć społeczeństwu, dlaczego te incydenty były skrywane przed społeczeństwem” – napisała w oświadczeniu przewodnicząca socjaldemokratów Vilija Blinkevičiūtė. Kolejny lider opozycji, Saulius Skvernelis, oświadczył, że byłego ministra powinny przesłuchać odpowiednie służby. Służba ds. Badań Specjalnych (STT) poinformowała, że obecnie nie są prowadzone żadne dochodzenia dotyczące korupcji w sektorze obrony.

Partnerzy koalicyjni konserwatystów oświadczyli, że byli informowani o możliwych zmianach w resorcie. „Naprawdę nie wiedzieli. Przynajmniej w tych formatach, w których uczestniczyłam, to nie było omawiane. Chciałabym przypomnieć, że to nie była rozmowa premier z frak-

■ Arvydas Anušauskas, podając się do dymisji, wywołał burzę medialną Fot. M. P.

cją, partnerami koalicyjnymi, tylko z członkiem rządu. To jest normalna praktyka” – broniła decyzji premier starosta frakcji konserwatystów, Radvilė Morkūnaitė-Mikulėnienė.

Prezydent Gitanas Nausėda spotkał się z premier Ingridą Šimonytė. Po spotkaniu szefowa rządu wyznała dziennikarzom, że w byłym ministrze brakowało jej większej aktywności. „Z całym szacunkiem do kolegi Arvydasa oraz wobec innych kolegów, ale chciałabym zwrócić uwagę na to, że czas teraźniejszy różni się od czasu przyszłego. Sądzę, że w ostatnim czasie podstawowym zadaniem ministerstwa było uporanie się z tym, z czym nie wszystkim udaje się uporać, czyli z dwukrotnie większym budżetem” – poinformowała polityk.

WYDATKI NA OBRONĘ

Z obliczeń Ministerstwa Obrony Kraju wynika, że pracując nad wzmocnieniem bezpieczeństwa, w roku następnym resort powinien otrzymać o 400 mln euro więcej. Rząd postawił sobie za cel, że do roku 2030 każdego roku wydatki na obronność mają być zwiększane o 0,7 proc.

PKB. W tym roku wydatki na obronę wynoszą – 2,75 proc.

W poniedziałek odbyło się spotkanie dotyczące dalszego finansowania obrony. W spotkaniu miały wziąć udział partie polityczne, zarówno te z koalicji i opozycji, oraz przedstawiciele biznesu. Partie opozycyjne oświadczyły, że po słowach Anušauskasa nie widzą sensu w tego typu spotkaniach, ponieważ wszelkie zarzuty i niejasności muszą być wyjaśnione.

Prezes Litewskiej Konfederacji Przemysłowców, Vidmantas Janulevičius, oświadczył, że bez udziału opozycji dalsze rozmowy w tej kwestii nie mają sensu. „Nie wiem, czy takie komentarze w czasie, gdy w następnym roku przybywa niemiecka brygada, są zasadne. Na te pytania muszą odpowiedzieć odpowiednie organy i komisje, a nie przedsiębiorcy. Tym niemniej, nie dodają niczego pozytywnego” – skomentował sytuację przedstawiciel biznesu.

Wśród najbardziej prawdopodobnych następców Anušauskasa jest wymieniany szef sejmowego Komitetu Obrony Narodowej i Bezpieczeństwa Laurynas Kasčiūnas, który oświadczył, że jest gotów objąć stanowisko. ■

Opr. Antoni Radczenko

Wilno, 23 marca. Dołączmy do wiecu w obronie naszego szkolnictwa

Anna Pieszko

Zarząd Główny Związku Polaków na Litwie przyjął decyzję o podjęciu się krańcowego środka wyrażenia woli obywateli, czyli zorganizowaniu przemarszu i wiecu w obronie szkół mniejszości narodowych. Akcja protestacyjna odbędzie się przy poparciu innej organizacji społecznej, Stowarzyszenia Nauczycieli Szkół Polskich na Litwie „Macierz Szkolna”. „Chcemy pokazać, że nie ma zgody na próby »reformowania« oświaty mniejszości narodowych” — mówi prezes ZPL Waldemar Tomaszewski.

Uczestnicy protestu zaznaczą swą obecność w całym Wilnie. Rozpoczną przemarsz od zbiórki przy Sejmie RL, następnie aleją Giedymina przejdą przed siedzibę Rządu RL, po czym podążą przed Pałac Prezydencki, gdzie w godzinach 12.30–13.00 odbędzie się wiec.

— Zorganizowanie wiecu jest ogromnym wyzwaniem organizacyjnym, ale jest to działanie niezbędne, żeby wyrazić swój protest przeciwko dyskryminacyjnym działaniom władz. Wszystkie inne środki, mające na celu zatrzymanie nagonki na szkoły mniejszości narodowych, zostały już wykorzystane. Niestety, nasze argumenty nie zostały usłyszane — podkreśla w rozmowie z „Kuriere Wileńskim” prezes ZPL i przewodniczący AWPL-ZChR, europoseł Waldemar Tomaszewski.

Akcja protestu jest organizowana w odpowiedzi na szereg dyskryminacyjnych posunięć władz litewskich.

— Rozpoczęło się od propozycji stopniowego zamykania szkół z rosyjskim językiem nauczania. Później padła propozycja otwierania litewskich klas we wszystkich szkołach mniejszości narodowych, tworzenia w nich pionów litewskich mimo tego, że i w Wilnie, i w rejonach wileńskim czy solecznickim jest szeroka siatka szkół z litewskim językiem nauczania. Jest to wyraźna walka ze szkołami mniejszości narodowych — wskazuje Waldemar Tomaszewski.

Kolejną propozycją ze strony resortu oświaty było wprowadzenie nauczania trzech przedmiotów w języku litewskim, co jest ograniczeniem nauczania w języku ojczystym.

— Ta propozycja jest niezgodna z oczekiwaniami mniejszości narodowych i oczywiście jest sprzeczna z prawem. Konwencja ramowa o ochronie praw mniejszości narodowych, artykuł 22, mówi, że nie wolno pogarszać dotychczasowych nabytych praw mniejszości narodowych. Również traktat o przyjaznych stosunkach i dobrosąsiedzkiej współpracy pomiędzy Polską i Litwą gwarantuje nauczanie w języku ojczystym na poziomie szkoły średniej, czyli w ciągu 12 lat nauki. Litwa zobowiązała się do wykonywania tych ustaleń, które są częścią naszego systemu prawnego, i nie można ich naruszać — wymienia Tomaszewski.

Jak dodaje, polskie, rosyjskie i białoruskie ogniwa systemu oświaty mniejszości narodowych na Litwie są ze sobą powiązane, a ograniczenie dowolnego języka jest ciosem w całość szkolnictwa, ponieważ za jedną próbą wprowadzenia niekorzystnych zmian następują kolejne.

— W krajach unijnych dowolne zmiany są wprowadzane po konsul-

tacjach ze społecznością mniejszości narodowych. My zaś mamy do czynienia z polityką buldożerową, zmiany próbuje się wprowadzać na siłę, wbrew prawu. W szkołach mniejszości narodowych samorządu miasta Wilna niejaki wicemercer wręcz nakazuje wprowadzenie klas litewskich. Jest to niezgodne z prawem, bo nie ma przecież decyzji rady, która z kolei może być prawomocna tylko po uzgodnieniu ze współnotami. Wicemercer idzie drogą szantażu na dyrekcję szkół, stosuje elementy zastraszania i mobbingu, każe stosować w szkołach z góry narzucone decyzje, które są niezgodne z prawem i niedopuszczalne w kraju unijnym — wskazuje rozmówca.

— Ograniczanie praw mniejszości narodowych jest niedopuszczalne — podkreśla Waldemar Tomaszewski. — Obecnie mamy do czynienia z kolejną falą ataków na nasze szkolnictwo. Kilkanaście lat temu udało się nam je obronić, musimy wyrazić swe stanowisko również teraz. Protestując przeciwko „reformom” resortu oświaty, wyrażamy naszą determinację do obrony swoich praw jako autochtonicznej mniejszości narodowej zamieszkałej na Litwie. ■

Podobne wiece miały miejsce kilka lat temu. Wtedy udało się szkoły obronić
Fot. Marian Paluszkiwicz

Krajowe ćwiczenia sytuacji ekstremalnej. Usterki już pierwszego dnia – nie dotarły SMS-y

Justyna Giedrońc

„W tym roku odbędzie się jeszcze 16 tego rodzaju ćwiczeń, zaś w ciągu najbliższych trzech lat – 57. Za mniej więcej dwa tygodnie będziemy mieli ocenę przebiegu przedsięwzięcia. Wówczas będziemy mogli przedstawić poszczególnym instytucjom odpowiednie rozporządzenia” – zapowiedziała minister spraw wewnętrznych Agnė Bilotaitė.

EWENTUALNA AWARIA W OSTROWCU

Ćwiczenia odbywały się w poniedziałek, 18 marca, w godz. 8.00 – 17.00.

„Tym razem imitujemy sytuację, jaka wydarzyłaby się w razie incydentu w elektrowni jądrowej w Ostrowcu na Białorusi. Elektrownia znajduje się w 50 km od

Wilna, dlatego w wypadku ewentualnej awarii nasze służby powinny operatywnie reagować” – podczas ćwiczeń mówił Saulius Greičius, szef Departamentu Ochrony Przeciwpożarowej i Ratownictwa (PAGD).

W ćwiczeniach wzięły udział: Komisja Bezpieczeństwa Narodowego, Narodowe Centrum Zarządzania Kryzysowego, 6 ministerstw, 5 instytucji państwowych, wszystkie krajowe samorządy oraz 7 organizacji pozarządowych, w tym Litewski Czerwony Krzyż, Związek Strzelców Litewskich oraz mieszkańcy kraju.

POWAŻNE USTERKI UJAWNIONO JESZCZE W TRAKCIE ĆWICZEŃ

„Celem przedsięwzięcia jest sprawdzenie, jak instytucje państwowe, samorządowe i inne są gotowe zareagować w przypadku wy-

stąpienia katastrofy jądrowej lub potencjalnych ataków na obiekty infrastruktury czy instytucje państwowe. Chcemy także sprawdzić, czy sprawnie przebiegałaby ewakuacja mieszkańców ze strefy najbardziej niebezpiecznej, czy system alarmowy działa sprawnie” – oświadczyła Agnė Bilotaitė.

Przyznała też, że już wiadomo o usterkach w Systemie Ostrzegania i Informacji Mieszkańców. System uruchomiono w poniedziałek o godz. 10.00. Mieszkańcy kraju mieli usłyszeć wycie syren, usłyszeli jednak nie wszyscy. „Pracujemy nad tym, by system alarmowy działał sprawnie i mogli go usłyszeć wszyscy mieszkańcy na terenie całego kraju. Obecnie instalujemy dodatkowo 200 systemów alarmowych, w przyszłości będzie ich jeszcze więcej” – wyjaśniał Saulius Greičius.

7.>>

■ Na stołecznym dworcu kolejowym akcję koordynowali wolontariusze Litewskiego Czerwonego Krzyża

6.>>

NIE DOSZŁY SMS-Y

Minister ujawniła, że już podczas ćwiczeń zauważono, że klienci jednego z operatorów nie otrzymali komunikatów telefonicznych.

„Na telefony komórkowe mieszkańców wysłane zostały komunikaty ostrzegawcze. Nie wszyscy jednak je otrzymali. Nie dotarły SMS-y tylko od jednego operatora. Specjaliści już wyjaśniają, co było tego przyczyną, badają, czy był to błąd techniczny czy systemowy. Właśnie dlatego potrzebne są takie ćwiczenia, inaczej nie dowiemy się, jakie są niesprawności w systemie bezpieczeństwa cywilnego. Za około dwa tygodnie będziemy mieli ocenę ćwiczeń oraz przedstawimy nasze rekomendacje” — zaznaczyła minister Bilotaite.

Podkreśliła także, że rozpoczęta rok temu kampania informacyjna Ministerstwa Spraw Wewnętrznych objęła około 2 mln osób, w szkołach odbywają się zajęcia z zakresu bezpieczeństwa cywilnego, w ramach których przeszkolono 30 tys. uczniów.

UDZIAŁ W ĆWICZENIACH WZIĘLI MIESZKAŃCY

Wilnianka Rūta przypadkowo natrafiła w Internecie na informację o zaplanowanych na 18 marca ćwiczeniach z zakresu obrony cywilnej.

— Departament Ochrony Przeciwpożarowej i Ratownictwa zachęcał wszystkich chętnych do udziału w tej akcji. Potrzebni byli statyści, ludzie, którzy udawaliby, że doszło do awarii w Ostrowcu. Zawsze byłam ciekawa, jak zachować się w razie takiego niebezpieczeństwa, zwłaszcza, że informacji na ten temat nie jest zbyt dużo. Zarejestrowałam się i otrzymałam wiadomość, gdzie i o której mam czekać na autobus do Podbrodzia. Tam spotkali mnie jacyś funkcjonariusze, pokazali, jak wygląda pomieszczenie, w którym w razie awarii jądrowej należałoby zmienić ubranie. Dostałam też od nich torebkę foliową z żywno-

■ Udział w ćwiczeniach mógł wziąć każdy mieszkaniec kraju

ścią i wraz z innymi ochotnikami wsiadłam do pociągu. Jedziemy do Szawli, tam zostaniemy skierowani do specjalnych schronów — opowiada „Kurierowi Wileńskiemu” kobieta.

Pierwszym przystankiem w drodze z Podbrodzia do Szawli było Wilno. Tu do pociągu wsiadali kolejni uczestnicy ćwiczeń. Akcja była zaplanowana w ten sposób, żeby udział w niej wzięły różne osoby. Byli więc rodzice z małymi dziećmi, osoby z niepeł-

nosprawnościami, na wózkach inwalidzkich, obcokrajowcy, ludzie ze zwierzętami domowymi. Na stołecznym dworcu kolejowym akcję koordynowali wolontariusze Litewskiego Czerwonego Krzyża.

***

Informacje o tym, jak przygotować się i działać w sytuacjach ekstremalnych, można znaleźć na stronie internetowej Departamentu Ochrony Przeciwpożarowej i Ratownictwa lt72.lt.

Fot. Marian Paluszkiwicz

■ Uczestnicy ćwiczeń wyruszyli z Podbrodzia wyposażeni w paczki żywnościowe i wodę butelkowaną

Konferencja ambasad nt. cyberbezpieczeństwa. „Taki ekspert w Wilnie to poważne wydarzenie”

15 marca w gmachu Ambasady RP w Wilnie odbyła się niepozornie ważna konferencja. Niepozornie, ponieważ dla większości tematy cyberbezpieczeństwa pozostają tematami abstrakcyjnymi — niemniej jednak konferencja bardzo ważna w obliczu globalnego wzrostu terroryzmu cybernetycznego. Najwięcej wyjaśnia sama nazwa wydarzenia — „Złowrogie cyberataki w czasie międzynarodowego konfliktu”.

Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej w Wilnie podjęła tę inicjatywę wraz z Ambasadą Izraela w Wilnie.

„Trwające konflikty na Ukrainie i w Izraelu przekształciły się w studia przypadków, które pokazują rolę złowrogich cybermożliwości. Te zdolności, kiedyś wykorzystywane do wywiadu, nękania i przestępczości, teraz są używane do sabotażu, zakłócania usług, wywierania wpływu oraz zagrożenia sojusznikom i państwom trzecim” — czytamy w zarysie konferencji.

DWÓCH AMBASADORÓW I WICEMINISTER

Zebranych powitali ambasador RP na Litwie, Konstanty Radziwiłł, ambasador Izraela na Litwie, Hadas Wittenberg Silverstein oraz wice-

minister obronności Litwy, Greta Monika Tučkutė. Na sali obecny był korespondent „Kuriera Wileńskiego”, Rajmund Klonowski.

Pierwszą prelekcję poprowadził wielki autorytet w kwestii cyberbezpieczeństwa, Omree Wechsler z Centrum Badań Cybernetycznych Blavatnik, naukowiec na Uniwersytecie w Tel Awiwie. Mówił o roli hakytywistów — czyli aktywistów, którzy działają w cyberprzestrzeni, włamując się do systemów, zakłócając działanie, pozyskując i upowszechniając informacje. Skupiono się tutaj na przypadku wojny na Ukrainie i wojnie Izraela z Hamasem.

Wspomniane centrum badawcze to wiodąca placówka badająca zagrożenia cybernetyczne i skupiająca się na tak zwanych „aktorach zagrożeń” — czyli wszelkich osobach, grupach i organizacjach, które stanowią zagrożenie cybernetyczne.

„W pewnych przypadkach istnieją przesłanki, by podejrzewać, że za wieloma zagrożeniami stoją ci sami aktorzy zagrożeń. W związku z tym, że cyberprzestrzeń ma charakter globalny, potrzebna jest globalna współpraca, by bronić się przed totalitarnymi państwami” — wyjaśnił nam Rajmund Klonowski.

„Są tworzone grupy z Rosją, Koreą Północną, Iranem. I one działają wspólnie. Zatem konieczna jest też współpraca po drugiej stronie, wśród sojuszników. Bardzo dobrze, że taka inicjatywa została przez ambasadora RP podjęta, w bardzo właściwym czasie i nie za późno. Pozwala na antycypowanie, a nie tylko na reakcję po tym, jak te ataki już się wydarzą” — wyjaśnił.

WECHSLER W WILNIE Z INICJATYWY AMBASADY

Zapytaliśmy korespondenta, który z wykształcenia jest informatykiem, o poziom merytoryczny konferencji.

„Poziom merytoryczny okazał się bardzo wysoki. Nie mam wątpliwości, że centrum (Centrum Badań Zagrożeń Cybernetycznych Blavatnik — przyp. red.) jest nie bez powodu wiodącą placówką tego typu, widać, że Omree Wechsler jest wysokiej klasy ekspertem. To, że z inicjatywy ambasady (Ambasady RP w Wilnie — przyp. red.) taki ekspert znalazł się w Wilnie, to dla nas i Litwy bardzo poważne wydarzenie” — ocenił wydarzenie Klonowski. ■

Opr. red. A.K., mat. pras.

■ Gości przywitani kolejno ambasador RP, Izraela i litewska wiceminister obrony Fot. Ambasada RP w Wilnie

Wykład prof. Bogusława Grużewskiego i święto kobiet w PUTW w Wilnie

Polski Uniwersytet Trzeciego w Wilnie zaprosił prof. Bogusława Grużewskiego, dyrektora Instytutu Socjologicznego działającego przy Litewskim Centrum Badań Społecznych oraz eksperta Komisji Europejskiej do spraw zatrudnienia i polityki rynku pracy, aby poprowadził wykład.

Na wstępie rektor PUTW prof. Ryszard Kuźmo pozdrowił prof. Grużewskiego i nagrodził Rycerskim Złotym Krzyżem za zasługi dla Litwy, po czym nagrodzony powiedział: „Szczera praca się opłaca i to jest moje motto”.

Myślą przewodnią wykładu prof. Grużewskiego było stwierdzenie, że obecnie wszystkimi i wszystkim rządzi wielki kapitał. Grupy kapitałowe nie bardzo wiedzą, dokąd zmierzają, a mniejszych inwestorów nawet nie zapraszają do udziału. Są na uboczu. Wspomniał też o różnicach potencjałów w społeczeństwie. W UE, według profesora, najlepiej się żyło od jej założenia w 1953 r. do 1965 r. To była prawdziwie demokratyczna unia, gdzie wydajność pracy równała się płacy zarobkowej. Od 1965 r. do 1970 wydajność się zwiększyła, a płaca zarobkowa się zmniejszała. Klasa średnia zaczęła drastycznie się zmniejszać. Od lat 80. w UE rośnie nierówność. Obecnie to już nie ta unia, dla której największą wartością jest równość. Dziś jest ogromna nierówność podatkowa, z czym powinno się walczyć (...).

W kwestiach medyczno-zdrowotnych profesor zauważa, że te zależą od każdego z nas. 50-70 proc. zdrowia człowieka zależy od jego sposobu życia i zachowania, ważne jest, co je, jak się zachowuje czy jest odpowiedzialny w stosunku do siebie, no i, oczywiście, ważny jest jego stosunek do choroby. Zaapelował też do bycia aktywnymi w relacji z lekarzem oraz aby seniorzy nie pozwalali lekarzom mówić, że wszystkiemu winna jest starość! U nas służby medyczne są zaniedbane, kolejki w przychodniach się wydłużają, potrzebne leki nie zawsze są kompensowane, chorzy często są odsyłani do prywaty. Pozostaje tu więc jeszcze wiele do zrobienia.

■ Profesorowie Bogusław Grużewski i Ryszard Jan Kuźmo Fot. archiwum PUTW

Tym niemniej Litwa nie jest do brym do życia państwem. Na Litwie pracować można maksymalnie na 1,5 etatu. System emerytalny uporządkowany. Wymogliśmy, aby ludziom potrzebującym zapomogi wypłacano z budżetu państwa, a nie z Sodry. Gospodarka się rozwija. Do czasu wojny na Ukrainie w 2022 r. Litwa sprzedawała do UE drzewo, chemię z drewna, meble, kwitła produkcja obrabiarek. Litwa posiada wykształconą młodzież, szkoła komputerowa i cyfryzacja są tu na wysokim poziomie, mnóstwo firm informatycznych, bardzo silny przemysł laserowy, produkujemy nawet drony. Bardzo dobrze rozwinięty transport przewozowy i logistyka, również dobrze działa sektor finansowy. Kwitnie budownictwo. Skandynawowie często u nas kupują mieszkania (...).

Z kolei pytanie od Ryszarda Kuźmy dotyczyło przyczyn, jakie powodują, że na Litwie nie hoduje się gęsi, z których Litwa międzywojenna słynęła na całą Europę. Prelegent odpowiedział, że z mięsa indyjskiego hodowcy otrzymują większy zysk, a utrzymanie indyka jest tańsze niż gęsi. W tej sprawie decyduje zysk.

Rektor PUTW Ryszard Kuźmo przeczytał na zakończenie tej części spotkania własny wiersz poświęco-

ny prof. Bogusławowi Grużewskiemu oraz wręczył mu nowo wydaną przez PUTW książkę „Impresje poetyckie i kronikarskie słuchaczy Polskiego Uniwersytetu Trzeciego Wiek w Wilnie”.

Męska część słuchaczy PUTW w Wilnie wręczyła tulipany wszystkim paniom z okazji Dnia Kobiet. Roman Tuczowski zaproszony specjalnie przez Bogusława Grużewskiego, jako świąteczna niespodzianka dla słuchaczek PUTW, pięknie grał na gitarze oraz zaśpiewał kilka piosenek religijnych i balladę do słów Okudźawy.

Szczególnie uroczyste została pozdrowiona urodzinowo kwestor PUTW, Wanda Mazolewska, która otrzymała od słuchaczy mnóstwo upominków i kwiatów, a rektor zadeklamował dla niej wiersz własnego autorstwa. Urodzinowo pozdrowiono również nowego słuchacza PUTW, Kazimierza Urbanowicza, który otrzymał wiązankę tulipanów.

Rektor PUTW Ryszard Kuźmo przeczytał wiersz własnego autorstwa poświęcony słuchaczkom PUTW w Wilnie (...). Natomiast generalna gospodyni Czesia Petkevičienė zaprosiła wszystkich słuchaczy do stołu, gdzie przy kawie i herbacie słuchacze miło spędzili resztę czasu. ■

Helena Paszuk,
członek zarządu PUTW

Trójkąt Weimarski: im silniejsza Europa, tym większa szansa dla Ukrainy

Więcej broni na Ukrainie, a pomoc dla tego kraju ma być natychmiastowa i bardziej intensywna – tak postanowiono na szczycie Trójkąta Weimarskiego, w którym wzięli udział Donald Tusk, Olaf Scholz oraz Emmanuel Macron.

Po ubiegłotygodniowej wizycie w USA i spotkaniu z Joe Bidenem premier RP Donald Tusk udał się do Berlina na szczyt Trójkąta Weimarskiego, gdzie spotkał się z przywódcami Niemiec oraz Francji. Polski premier wraz z kanclerzem Scholzem oraz prezydentem Macronem poruszyli kwestie bezpieczeństwa europejskiego oraz pomocy Ukrainie w świetlenie blokowania pakietu pomocy dla tego kraju przez kongres Stanów Zjednoczonych.

PRZECIWSTRAWIĆ SIĘ ROSJI

Po spotkaniu szef polskiego rządu podziękował kanclerzowi Niemiec oraz prezydentowi Francji. Oceniał, że w kwestii pomocy Ukrainie wszystkie trzy kraje mają tożsame stanowisko. „Chcemy wydać nasze pieniądze, chcemy pomóc na wszystkie możliwe sposoby, tu i teraz, tak, żeby sytuacja Ukrainy w najbliższych tygodniach i miesiącach poprawiła się, a nie pogorszyła” – powiedział Tusk podczas konferencji prasowej. Premier podkreślił, że jak najlepsze relacje UE z USA leżą w interesie całego Zachodu, tym niemniej, Europa nie może tylko liczyć na pomoc zza Atlantyku. „Dlatego jesteśmy też przekonani, że, niezależnie od różnych scenariuszy politycznych, im silniejsza Europa, tym większa szansa dla Ukrainy i tym lepsze relacje dziś i w przyszłości, także te transatlantyczne” – oznajmił polityk.

Kanclerz Niemiec oświadczył, że Europa przyczyni do większych dostaw broni dla walczącej Ukrainy. „Od teraz będziemy kupować jeszcze więcej broni dla Ukrainy, a mianowicie na całym rynku światowym, co jest dobrą poprawą. Po drugie, rozbudujemy produkcję sprzętu wojskowego, także przez współpracę z partnerami w Ukrainie. Po trzecie, powołamy w ramach formatu Ramstein nową ko-

alicję zdolności na rzecz dalekosiężnej artylerii raketowej” – zakomunikował Scholz.

Przywódca Francji ogłosił, że Zachód nie dąży do eskalacji konfliktu z Rosją, tym niemniej powinien zdawać sobie sprawę, że winowajcą wojny w Ukrainie jest Rosja, której trzeba się przeciwstawić. „Zrobimy wszystko, co będzie konieczne, i tak długo, jak będzie to konieczne, aby Rosja nie mogła wygrać wojny z Ukrainą. Będziemy kontynuować nasze wsparcie dla Ukrainy i narodu ukraińskiego tak długo, jak będzie to potrzebne” – zadeklarował Macron.

REAKCJA NA SZCZYT

Francuski politolog z Centrum Studiów i Badań Międzynarodowych (CERI), prof. Jacques Rupnik, w rozmowie z PAP oświadczył, że ścisła współpraca państw Trójkąta Weimarskiego ma bezpośredni wpływ na wzmocnienia bezpieczeństwa w Europie. „Szczyt w Berlinie jest jednym z powodów, dla których należy pozytywnie ocenić nowy rząd w Polsce” – oświadczył politolog.

Niemiecki dziennik „Bild” napisał, że spotkanie przywódców trzech państw jest wyraźnym sygnałem Rosji, że Europa jest zjednoczona i stoi po stronie Ukrainy. „Teraz muszą udo-

wodnić, że nowa jedność jest trwała” – napisano w dzienniku. Natomiast francuski tygodnik „L'Express” zaznaczył, że „Polski premier pogodził dwóch przywódców, którzy pomimo rozbieżnych podejść absolutnie podzielają ten sam cel: pokonanie Rosji”.

Były również słowa krytyczne względem liderów Francji, Polski i Niemiec. Minister obrony Włoch, Guido Crosetto, w rozmowie z dziennikiem „La Repubblica” zaznaczył, że teraz trzeba unikać deklaracji oddzielnych uczestników proukraińskiej koalicji. „Chodzi o to, by rzeczy właściwe robili wszyscy wspólnie. Mamy w miesiącu tyle spotkań na poziomie UE i NATO, że naprawdę nie rozumiem tych ucieczek do przodu” – powiedział włoski polityk.

Jeszcze bardziej krytycznie szczyt ocenił węgierski dziennik prorządowy „Magyar Nemzet”: „W swojej chronicznej psychozie wojennej Macron coraz wyraźniej podnosi stawkę, odkąd niedawno rzucił pomysł wysłania zachodnich wojsk na Ukrainę, nawet, jeśli od czasu do czasu łagodzi swoje słowa”.

Trójkąt Weimarski to zawiązany w 1991 r. sojusz Francji, Niemiec i Polski. To platforma współpracy rządów i ministrów ds. zagranicznych tych krajów. ■

Opr. Antoni Radzenko

Po wizycie w USA Donald Tusk udał się do Berlina na szczyt Trójkąta Weimarskiego Fot. Kancelaria premiera RP

Jarmark ku pamięci św. Kazimierza

Kaziukowy Jarmark w Szkole-Przedszkolu „Wilia” już, niestety, za nami. Było głośno, smacznie i rodzinnie. Działo się, oj, działo się!

Kaziuki, czyli kiermasz upamiętniający patrona Litwy, świętego Kazimierza królewicza, (organizowany 4 marca), obchodzony jest nie tylko na terenie Litwy, ale też poza jej granicami. Jest to czas sprzedawania różnego rodzaju unikatowych rękodzieł, które zazwyczaj powstają w długie, zimowe wieczory.

Z tej okazji w Szkole-Przedszkolu „Wilia” zorganizowano huczny jarmark. Na stoiskach wszystkich klas i grup przedszkolnych sprzedawano rozmaite rzeczy wykonane własnoręcznie przez uczniów, rodziców i pedagogów. Nie zabrakło oczywiście domowych wypieków czy palm wielkanocnych. Podczas imprezy panowała radosna atmosfera. Śpiewano m.in. piosenki ludowe w różnych aranżacjach. Uczestnicy zabawy w większości byli ubrani w stroje ludowe. Wśród gwaru, targowania się, pobrzękiwania monet można było spotkać prawdziwego, wileńskiego Kaziuka, który zapraszał raz do tańca, raz do zakupów.

— Bardzo się cieszę, że jarmark Kaziukowy zawsze obchodzony jest w naszej szkole hucznie i przebiega w rodzinnej atmosferze. Dzięki takim spotkaniom zacieśnia się współpraca między pedagogami i rodzicami, co wychodzi na dobre przede wszystkim dzieciom. Tegoroczne Kaziuki były szczególnie, ponieważ mamy już wymarzoną salę gimnastyczną, gdzie możemy pomieścić w jednym miejscu wszystkich naszych uczniów — powiedziała dumna z przebiegu imprezy dyrektor Szkoły-Przedszkola „Wilia” Zofia Matarewicz.

— Obserwując zaangażowanie uczniów i przedszkolaków w proces sprzedaży, przyjmowania płatności i wydawania reszty, dostrzegłam ogromną wartość edukacyjną tego wydarzenia. Od września kontynuowane są zajęcia teoretyczne w ramach projektu „Myślę, decyduję, działam — finanse dla najmłodszych”. Naszym celem było nie tyl-

Na stoiskach wszystkich klas i grup przedszkolnych sprzedawano rozmaite rzeczy wykonane własnoręcznie przez uczniów, rodziców i pedagogów

ko stworzenie atmosfery zabawy i wspólnego świętowania, ale również zapewnienie dzieciom praktycznych doświadczeń związanych z ekonomią — podkreśla wicedyrektorka Szkoły-Przedszkola „Wilia” Agnieszka Siwicka.

Uczniowie klas pierwszych wraz z nauczycielem wzięli udział w zajęciach edukacyjnych „Mokonomia”, które były zorganizowane przez Swedbank. Celem tego projektu jest rozwijanie umiejętności finansowych, kształtowanie samodzielności, odpowiedzialności oraz pracy w zespole już od najmłodszych lat. Uczniowie razem z nauczycielami, wzięli udział w tworzeniu wspólnego planu wydatków, obliczaniu budżetu grupy lub klasy oraz podejmowaniu decyzji na temat tego, na co zostaną przeznaczone środki finansowe.

— Dochody z kiermaszu będą przeznaczone na określone cele: zorganizowanie zajęć pozalekcyjnych, wyjazdów edukacyjnych i na inne przeznaczone cele. Uczniowie 4b klasy uzyskane pieniądze prześlą dla schroniska zwierząt Sos gývūnai, zaś uczniowie pierwszych klas wybiorą się do obserwa-

torium Astronomicznego w Malatach — mówi wicedyrektor szkoły Czesława Jankowska.

— W ramach projektu uczniowie uczą się podstawowych pojęć związanych z finansami osobistymi oraz sposobów planowania i zarządzania budżetem. Praca w zespole, podział obowiązków oraz wspólne podejmowanie decyzji uczą dzieci efektywnej współpracy oraz rozwiązywania problemów w grupie. Naszym głównym celem jest nie tylko przekazanie wiedzy teoretycznej, ale również umożliwienie dzieciom praktycznego doświadczenia związanego z zarządzaniem finansami. Dzięki temu projektowi chcemy wyposażyć uczniów w niezbędne umiejętności i kompetencje, które będą przydatne w dorosłym życiu. Dzięki zaangażowaniu przedszkolaków, uczniów i nauczycieli nasza placówka staje się miejscem, gdzie rozwija się zaradność finansowa już od najmłodszych lat. To niezwykle cenna inwestycja w przyszłość naszych uczniów, dzieci oraz społeczności szkolnej — mówi Agnieszka Siwicka. ■

Andrzej Guobis
Fot. archiwum szkolne

Minister oświaty przeprosza uczniów i obiecuje naprawę błędów

Odbywające się w ostatnich kilku dniach egzaminy pośrednie z fizyki i matematyki dla uczniów klas 11 wywołały falę krytyki i oburzenia. Minister edukacji, nauki i sportu Gintautas Jakštas przeprosza i zapewnia, że uczniowie nie ucierpią.

Emocje uczniów i nauczycieli są uzasadnione, ponieważ tzw. „tarpinis patikrinimas”, czyli w dosłownym tłumaczeniu „sprawdzian pośredni” składany w 11 klasie jest tak naprawdę pierwszą częścią egzaminu maturalnego, a otrzymane na sprawdzianie punkty są dodawane do punktów uzyskanych na egzaminie maturalnym składanym rok później. Matura składana w dwóch podejściach dopiero wchodzi do szkół i wszystko wskazuje na to, że ministerstwo nie odrobiło pracy domowej. Jeszcze przed tygodniem minister oświaty zapewniał, że do przeprowadzenia egzaminów pośrednich wszystko zostało przygotowane, ale zaraz po przeprowadzeniu pierwszych egzaminów pośrednich z fizyki i matematyki przeprosił uczniów za popełnione błędy.

Wyniki egzaminu pośredniego z fizyki, który odbył się 8 marca, zszokowały wielu uczniów, ponieważ poziom zadań przekroczył możliwości nawet uczestników olimpiad przedmiotowych.

„Chcemy uspokoić wszystkich uczniów, którzy widzieli punkty (z fizyki) – niekoniecznie są one ostateczne, mogą ulec zmianie w zależności od tego, jak zadanie zostanie ocenione” – powiedział minister Jakštas w środę posłom z sejmowego komitetu oświaty i nauki.

Jak mówił, po egzaminie pośrednim z fizyki ministerstwo otrzymało wiele listów ze skargami na nieprawidłowe zadania zarówno od samych nauczycieli ze stowarzyszenia przedmiotowców, jak i uczniów Gimnazjum Uniwersytetu Technicznego w Kownie (KTU). Jak przyznał Jakštas, zarzuty zostały sformułowane w sposób bardzo szczegółowy i uzasadniony.

„Czekamy na wnioski komisji i obiektywne propozycje, aby uczniowie nie ucierpieli” – powiedział minister Jakštas

POWOLANO GRUPĘ ROBOCZĄ

Specjalnie powołana grupa robocza oceni czy poszczególne zadania odpowiadają programowi ogólnokształcącemu, ponieważ, jak podkreślił minister, „należy rozwiązać te miejsca, w których istnieją potencjalnie nieefektywne sformułowania”.

„To zajmie trochę czasu, wyniki będą za miesiąc, może dłużej. Konieczne będzie przeprogramowanie, aby uwzględnić inne opcje odpowiedzi. Czekamy na wnioski komisji i obiektywne propozycje, aby uczniowie nie ucierpieli” – powiedział Jakštas.

Jak dodał, treść zadań jest oceniana przez trzech recenzentów, ale rozważa się, by krąg specjalistów był szerszy, aby zminimalizować pojawianie się nieprawidłowości w zadaniach.

W egzaminie pośrednim z fizyki uczestniczyło około 5,5 tys. jede-

nastoklasistów, czyli około 3 razy więcej niż w ubiegłym roku wyniosła liczba przystępujących do państwowego egzaminu maturalnego z tego przedmiotu.

W OSTRZU KRYTYKI RÓWNIEŻ ZADANIA Z MATEMATYKI

Gdy fala oburzenia z powodu egzaminu pośredniego z fizyki nieco opadła, uczniów i nauczycieli zbulwersowały zadania z egzaminu pośredniego z matematyki. W środę, 13 marca, jedenastoklasiści składali go na poziomie podstawowym, w czwartek – na rozszerzonym. Zarówno uczniowie, jak i nauczyciele twierdzą, że zadania były zbyt trudne, zdarzały się też zadania błędne. Niektórzy nauczyciele przypuszczali, że trudniejsze zadania z rozszerzonego poziomu trafiły przez pomyłkę na sprawdzian z poziomu podstawowego.

12.>>

Minister Jakštas zgodził się, że egzaminy pośrednie z matematyki na poziomie B budzą wątpliwości i zobowiązał się do zwołania kolejnej komisji w celu przedstawienia wniosków i zapewnienia maksymalnego obiektywizmu oceny.

„Przepraszamy za to, jakie były zadania. Rozumiemy, jak wiele stresu i napięcia was to kosztowało. Na pewno rozwiążemy to tak, żeby nikt nie ucierpiał (...). Chcę tylko życzyć zaufania do systemu edukacji. Jeśli popełnione zostaną błędy, zostaną one rozpoznane, naprawione i będziemy dążyć do obiektywnej oceny, żeby żadne dziecko nie ucierpiało z tego powodu” — powiedział w czwartek wieczorem minister Jakštas do uczniów, którzy zgromadzili się na wiecu.

NIEKONSEKWENTNE ZMIANY

Dyrektor Gimnazjum im. św. Jana Pawła II w Wilnie Adam Błaszkiwicz w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” wskazuje na niekonsekwencje zmian w oświacie.

— Rzeczywiście wśród zadań z matematyki na poziomie podstawowym znalazły się zadania z poziomu rozszerzonego. Teoretycznie, wychodząc ze szkoły średniej, uczeń powinien posiadać wiedzę, żeby rozwiązać takie zadania, ale dla mnie, jak dla praktyka, zostały one z poziomu poważniejszego egzaminu przesunięte zbyt szybko. To przesunięcie wyprzedziło ten krok, kiedy to do szkoły średniej po sprawdzianie weryfikującym w 10 klasie mają do 11 klasy trafiać zmotywowani uczniowie, którzy potrafią osiągnąć poziom szkoły podstawowej. Dopiero wtedy można im dawać trudniejsze zadania. Na razie zaś w 11 klasie uczą się wszyscy chętni — wskazuje.

Dyrektor cieszy się, że na egzamin pośredni z matematyki przyszli wszyscy uczniowie. Jak powiedział, rozpiętość uzyskanych punktów jest dość duża, a od lepszych uczniów oczekiwał trochę więcej niż 16 punktów z 20.

— Składanie egzaminu pośredniego w 11 klasie i egzaminu maturalnego w 12 klasie ma na celu

zmotywowanie ucznia do systematycznej nauki, więc rzeczywiście zmusza do większego wysiłku w 11 klasie. Trzeba się do tego tylko przyzwyczaić — ocenia dyrektor.

EGZAMINY POŚREDNIE CZĘŚCIĄ EGZAMINÓW MATURALNYCH

12-15 marca jedenastoklasiści składali 4 egzaminy pośrednie. We wtorek odbył się egzamin pośredni z filozofii, w środę z matematyki na poziomie podstawowym, w czwartek z matematyki na poziomie rozszerzonym, a w piątek z ekonomii i przedsiębiorczości. Co jest zastanawiające, po złożeniu egzaminu pośredniego uczniowie nie otrzymują wolnego, tylko z marszu idą na kolejne szkolne lekcje i sprawdziany.

Zadanie pierwszego pośredniego egzaminu z matematyki na obu poziomach składało się z 15 zadań typu zamkniętego i krótkich pytań. Podczas pierwszego egzaminu można zdobyć 20 punktów.

W poprzednim tygodniu odbyły się pierwsze egzaminy z języka obcego (francuskiego) oraz z fizyki.

Egzaminy pośrednie są przeprowadzane i oceniane elektronicznie. Uczniowie zobaczą wstępne wyniki na ekranie zaraz po tym, jak wykonają zadania.

Od roku szkolnego 2024/2025 ocena z państwowego egzaminu

maturalnego (do 100 punktów) składać się będzie z oceny egzaminu pośredniego (do 40 punktów) i egzaminu maturalnego (do 60 punktów). Absolwent, który przyszedł na egzamin maturalny, zdobywając co najmniej 35 punktów podczas egzaminu pośredniego, będzie już pewien, że go zdał i będzie miał możliwość poprawienia wyniku. Jeśli podczas egzaminu pośredniego uczeń uzyska 0 punktów, nadal będzie mógł przystąpić do egzaminu maturalnego z tego przedmiotu.

Jeśli uczeń nie będzie zadowolony z wyników uzyskanych podczas egzaminów pośrednich, będzie mógł je zdać wiosną przyszłego roku, z wyjątkiem pierwszego egzaminu pośredniego z języka i literatury litewskiej.

Jak podkreślił minister oświaty, doświadczenia z egzaminów pośrednich, które miały miejsce, są różne. Na przykład w egzaminie pośrednim z języka polskiego na 800 osób, które do niego przystąpiły, prawie połowa uzyskała 35 lub więcej punktów na 40 możliwych, więc uczniowie przyjdą na egzamin końcowy wiedząc, że zdobyli już minimalną wymaganą liczbę punktów do zdania egzaminu. Podobnie sprawnie odbył się egzamin pośredni z języka francuskiego. ■

Na podst. inf. wł., BNS, nsa.lt
Fot. Marian Paluszkiwicz

Jeśli uczeń nie będzie zadowolony z wyników uzyskanych podczas egzaminów pośrednich, będzie mógł je zdać wiosną przyszłego roku

Uczestnicy Bitwy Inteluktów: czas zaprosić do zabawy również studentów

Honorata Adamowicz

Tegoroczni zwycięzcy to drużyna z pomysłową nazwą — Stół z powyłamywanymi nogami.com z Gimnazjum im. Jana Pawła II w Wilnie.

W tym roku udział wzięło 28 drużyn, a chętnych było jeszcze więcej.

UCZESTNICY: TAKIE KONKURSY SĄ BARDZO POTRZEBNE

— Dla nas pierwsza runda języka polskiego była jedną z lepszych. Sporo czasu poświęciliśmy na przygotowania. Dużo czytaliśmy polskiej literatury, powtarzaliśmy historię Polski i Litwy. Ta wiedza na pewno przyda się nam nie tylko dzisiaj, ale też i w przyszłości. Bardzo dobrze, że są organizowane takie konkursy — to bardziej motywuje, żeby pogłębiać wiedzę, którą już posiadamy i wzbogacać o nową — mówiła Karina z drużyny Mickiewicz gang z Liceum Adama Mickiewicza w Wilnie.

Członkowie drużyny Bajorzy z Gimnazjum im. Władysława Syrokomli w Wilnie powiedzieli, że takie konkursy są bardzo potrzebne i to nie tylko ze względu na atrakcyjne nagrody, ale też dlatego, że można poszerzyć swoją wiedzę i powtórzyć to, co już zapomnieli.

— Mieliśmy szczęście, bo dosłownie kilka dni temu powtarzaliśmy tekst Szymborskiej, który akurat był dzisiaj. Karol dobrze znał „Stępy akermzańskie” (Wpłynąłem na suchego przestwór oceanu...), więc i tu nam się powiodło. Oczywiście, że chcemy zwyciężyć, ale to, że jesteśmy tutaj i możemy wziąć udział, to już wiele znaczy — podkreślili Bajorzy.

GODNA UWAGI PROPOZYCJA DLA DKP OD MATURZYSTÓW

— Jesteśmy zadowoleni. Szykując się do Bitwy Inteluktów na pewno wzbogaciliśmy swoją wiedzę. Były pytania nie tylko z historii, ale tak-

Organizowana od 2016 r. przez Dom Kultury Polskiej w Wilnie Bitwa Inteluktów cieszy się coraz większym zainteresowaniem wśród uczniów polskich szkół.

Celem konkursu jest nie tylko poszerzanie wiedzy z zakresu przedmiotów szkolnych, takich jak język polski, historia, geografia i inne, lecz także rozwijanie umiejętności myślenia krytycznego i logicznego

że i z polityki. Podsumowując, co wiedzieliśmy, to powiedzieliśmy a czego nie wiedzieliśmy, to pogłębiliśmy swoją wiedzę. Jesteśmy maturzystami i niestety to już ostatni rok, kiedy mogliśmy wziąć udział w Bitwie Inteluktów. Chcielibyśmy zaproponować Domowi Kultury Polskiej Wilnie, aby takie podobne konkursy były organizowane także dla studentów. Bo to naprawdę bardzo dobra zabawa, dzięki której dowiadujemy się nowych rzeczy — powiedziała jedna z uczestniczek drużyny Konstantynopolitańczykowieczka z Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego w Bezdanych.

POŚWIĘCAJĄ WIĘCEJ CZASU I ENERGII NA NAUKĘ

Nauczyciele, którzy przygotowali uczniów do Bitwy Inteluktów, w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” cieszyli się, że w czasie przygotowań uczniowie poświęcają więcej czasu i energii na naukę. Według pedagogów, ważny jest już sam udział w ta-

kim przedsięwzięciu — nawet jeśli uczniowie nie zwyciężą, to zyskają wiedzę i umiejętności, które przydadzą się im w przyszłości. Dla maturzystów Bitwa Inteluktów to także okazja do tego, by oswoić się ze stresem i nabrać wprawy w skupieniu się na egzaminie, który za niedługo już ich czeka.

— Celem konkursu jest nie tylko poszerzanie wiedzy z zakresu przedmiotów szkolnych, takich jak język polski, historia, geografia i inne, lecz także rozwijanie umiejętności myślenia krytycznego i logicznego. W tym konkursie my już mamy doświadczenie, w Bitwie Inteluktów uczestniczymy już nie po raz pierwszy. Drużyna, z którą przyjechałam dzisiaj, uczestniczy od dziesiątej klasy. W tym roku to już maturzyści. Każdego roku uczniowie bardzo chętnie przygotowują się do konkursu. Dużo czytamy, wyszukujemy informacje w Internecie. Najtrudniejsze pytania dla nas dotyczą muzyki.

14.>>

Niestety, nie bardzo nasza młodzież słucha polskiej muzyki. Nie namawiam uczniów do brania udziału w tej „bitwie”, sami chętnie uczestniczą. W tym roku to oni wyszukali informację, kiedy odbędzie się Bitwa Intelktów i sami zaproponowali, żeby wziąć w niej udział. Jako nauczycielka bardzo cieszę się, że chcą brać udział w takich wydarzeniach — powiedziała nam Lila Gajewska, nauczycielka historii w Gimnazjum im. Juliusza Słowackiego w Bezdanach.

ZWYCIĘZCY TEGOROCZNEJ BITWY

Udział w Bitwie Intelktów, która składała się z 6 rund po 6 pytań, wzięli uczniowie z klas 9-12. Ogółem uczniowie mieli 36 zadań do rozwiązania. Odpowiadali na pytania dotyczące Wilna, historii Polski i Litwy, języka polskiego, słynnych postaci Polski i Litwy, geografii oraz muzyki.

O nagrody walczyło 28 drużyn z polskich szkół Wilna i Wileńszczyzny, każda drużyna składała się z czterech osób. Pierwsze miejsce zdobyła drużyna Stół z powyłamywanymi nogami.com z Gimnazjum im. Jana

O nagrody walczyło 28 drużyn z polskich szkół Wilna i Wileńszczyzny, każda składała się z czterech osób

Pawła II w Wilnie. Drugie miejsce zajęła drużyna Wnuki Kraszewskiego z Gimnazjum im. Józefa Ignacego Kraszewskiego w Wilnie, a trzecie — grupa Dzbany z Gimnazjum im. Władysława Syrokomli w Wilnie.

Dla trzech najlepszych laureatów konkursu przeznaczone były atrak-

cyjne nagrody rzeczowe. Za I miejsce: kolumna JBL Charge 5 x 4, II miejsce: słuchawki JBL Tune Beam x 4, III miejsce: bilety do kina x 20.

Fot. Honorata Adamowicz

TVP
WILNO

Udział w Bitwie Intelktów wzięli uczniowie z klas 9-12

Litwa może zakazać reklam hazardu. Psycholog Juchniewicz: To niepełne rozwiązanie

Antoni Radczenko

14 marca pod obrady Sejmu trafił projekt ustawy posła Mindaugas Lingė, który przewiduje zakaz reklamy wszelkich gier hazardowych. Za projektem głosowało 107 posłów, 2 wstrzymało się od głosu, przeciw nie głosował nikt. Zakaz ma wejść w życie od następnego roku. Poza tym podmioty zajmujące się hazardem nie będą mogły wspierać i informować o tym, że wspierają jakiś inicjatywy, osoby fizyczne i prawne. „Podstawowym celem ustawy jest to, aby na nałogi patrzeć tak samo. Reklama tytoniu i alkoholu jest zabroniona, ponieważ szkoda jest oczywista, ale dla gier hazardowych zrobiono wyjątek” — tłumaczył autor projektu.

PROPOZYCJE OPOZYCJI

Zostały też zarejestrowane projekty równoległe. Frakcja Związku Demokratów „W imię Litwy” zaproponowała dodać wymóg, aby osoba grająca w gry hazardowe mogła wydać tylko 15 proc. zadeklarowanych rocznych dochodów oraz wygranej nie będzie można uzyskać w gotówce, tylko poprzez przelew na konto. W przypadku braku deklaracji podatkowej nie więcej niż dwa średnie wynagrodzenia miesięczne.

Swój projekt zgłosił też Ruch Liberalistów. Ich inicjatywa przewiduje, że organizator gier hazardowych mógłby wyeliminować z gry osobę, która przejawia patologiczny pociąg do hazardu. Zdaniem pomysłodawców w ten sposób będzie można zatrzymać nałóg na wczesnym stadium rozwoju. Poza tym organizatorzy gier hazardowych będą zobowiązani 50 proc. swego reklamowego budżetu wydać na reklamę prewencyjną.

Sejm chce zakazać wszelkiej reklamy gier hazardowych. Psycholog Roman Juchniewicz uważa, że hazard jest takim samym nałogiem jak alkoholizm lub narkomania. Zakaz reklamy, jego zdaniem, jest jednak rozwiązaniem połowicznym.

„Oceniam ten krok jako działanie pozytywne, ale niewystarczające” — twierdzi Roman Juchniewicz

Wcześniej Przewodnicząca sejmowego Komitetu ds. prewencji nałogów Morgana Danielė z Partii Wolności zaproponowała wprowadzić zakaz reklamy stopniowo. Jej zdaniem sponsorami w sektorze sportowym bardzo często są spółki hazardowe. Całkowity zakaz miałby wejść w życie od roku 2028. W ciągu tego czasu podmioty sportowe będą mogły znaleźć nowych sponsorów.

POMOC PSYCHOLOGICZNA

Kierownik Poradni psychologiczno-pedagogicznej rejonu wileńskiego Roman Juchniewicz cieszy się, że ustawodawca zajął się tą kwestią.

— Mówiąc o hazardzie, trzeba mieć na uwadze, że mamy do czynienia z nałogiem takim samym, jaki mamy w przypadku alkoholu i narkotyków. Część osób nie jest w stanie poradzić sobie samodzielnie

z tym nałogiem — powiedział „Kurierowi Wileńskiemu” psycholog.

Jedną z przyczyn uzależnienia od hazardu jest dopamina, czyli neuroprzekaźnik odpowiedzialny za energię, motywację do działania, odczuwanie emocji oraz dobre samopoczucie. U osób uzależnionych od hazardu wytwarzanie dopaminy jest zaburzone. W czasie gry dopamina dopinguje taką osobę. Kiedy jednak gra się kończy, bardzo często z powodu braku pieniędzy, to wówczas następuje zespół odstawieniowy, który jest bardzo podobny do tego, które następuje po zażyciu opiatów.

PROBLEM RÓWNIEŻ U DZIECI

Zdaniem Juchniewicza, problemy z hazardem występują nie tylko w przypadku dorosłych, ale również dzieci.

16.>>

Nawet jeśli w tym przypadku nie chodzi o przegrane pieniądze.

— Trzeba pamiętać, że na przykład gry komputerowe dla dzieci tworzą informatycy oraz psycholodzy, którzy znają, jak funkcjonuje mózg. Zazwyczaj w tych grach, na wstępie, zakłada się prawdopodobieństwo wygranej i przegranej. Bo generalnie, kiedy jest łatwa wygrana, to wówczas po pewnym czasie staje się nieciekawa dla dziecka. To samo jest, kiedy wygrać jest bardzo ciężko. Dlatego autorzy gier zakładają odpowiednie proporcje. Zazwyczaj to jest 50/50. Problem polega na tym, że nigdy nie wiesz, kiedy wypadnie wygrana, a kiedy przegrana. Tym niemniej wiesz, że kiedyś wypadnie nagroda i to jeszcze bardziej napędza — wytłumaczył kierownik poradni psychologiczno-pedagogicznej.

ROZWIĄZANIA POŁOWICZNE

Nasz rozmówca podkreśla, że proponowane rozwiązania antyhazardowe są rozwiązaniami połowicznymi.

— Moim zdaniem ograniczenia lub zakaz reklamy spowoduje, że

mniej osób będzie się interesowało grami hazardowymi. To jest znana zasada, że czym większa dostępność, tym większa konsumpcja. Oceniam ten krok jako działanie pozytywne, ale niewystarczające. Bo w przypadku osób już uzależnionych, to już nieważne, czy będzie reklama, czy jej nie będzie. Taka osoba zrobi wszystko, aby ponownie poczuć się dobrze. Będzie wyprzedawała wszystkie swoje rzeczy, a później, kiedy ich zabraknie, będzie pożyczła. Bo tacy ludzie kierują taką pokrętną logiką, że na przykład, dzisiaj mamy piątek 13, więc na pewno dzisiaj odegram się. Trzeba też pomagać tym osobom. Po pierwsze, trzeba ich uświadamiać, jak działają gry hazardowe. Po drugie, dla takich osób ma być dostępne wsparcie psychologiczne — oświadczył Roman Juchniewicz.

SPRAWA STEPUKONISA I MILIONOWE DOCHODY BRANŻY

Temat gier hazardowych znalazł się na agendzie sejmowej po tym, kiedy do przestrzeni publicznej dotarła informacja, że fundusz BaltCap wycofał się z budowy sta-

dionu narodowego, ponieważ możliwe, że jej szef Šarūnas Stepukonis przegrał w kasynie kilkadziesiąt milionów euro. Obecnie Stepukonis ukrywa się i jest poszukiwany listem gończym. Później ustalono, że pieniądze z funduszu Stepukonis wyprowadzał poprzez platformę rozliczeniową Payser. Bank Litwy zobowiązał platformę wytłumaczyć się z działalności. Szef platformy Marijus Plančiūnas poinformował, że przez pewien czas konto Stepukonisa było zablokowane. Jednak później, po utrzymaniu odpowiedniego zaświadczenia od Służby Badań Przystępstw Finansowych (FNTT), konto zostało przywrócone.

Z danych Służby Nadzoru Gier Hazardowych wynika, że w ciągu dziewięciu miesięcy roku 2023 dochody sektora wyniosły 161 mln euro, z których 54 mln pochodzą z salonów naziemnych, a 107 mln z gier internetowych. W przypadku salonów wzrost, porównując z takim samym okresem za rok 2022, wyniósł 0,3 proc. W przypadku Internetu wzrost był na poziomie 24 proc., czyli 21 mln euro. ■

Fot. Marian Paluszkiwicz

■ Sejm chce zakazać od roku 2025 wszelkiej reklamy gier hazardowych

Pałace wileńskie: z losami pałacu związany zasłużony artysta

Justyna Giedrojc

Jest w całości zabudowany domami w stylu baroku i klasycyzmu, otoczony gładkimi, wygiętymi murami oraz fasadami starych budynków.

— Od XVI w. zaułek Bernardyński był częścią traktu, łączącego kompleks zamkowy z bramą Bernardynów, umieszczoną w murach obronnych miasta. Niemal wszystkie budynki przy tej uliczce są zabytkami architektury i pomnikami historii. Na szczególną uwagę zasługuje pałac Olizarów lub Łopacińskich. Budynek pod nr 8 mieści się naprzeciwko domu, w którym mieszkał Adam Mickiewicz. Tu poeta w 1822 r. przepisywał i redagował „Grażynę” — opowiada historyk Paweł Giedrojc.

PAŁAC OLIZARÓW

Niewielki murowany dom w miejscu pałacu Olizarów wzniesiono w połowie XVII w. W 1762 r. dom nabył Mikołaj Łopaciński, a architekt Jan Krzysztof Glaubitz nadał mu kształt eleganckiego pałacu z na wpół zamkniętym dziedzińcem. W latach 1818-1829 pałac należał do hrabiego Olizara, a później do rodziny drukarza Józefa Zawadzkiego, wydawcy pierwszych tomików poezji Adama Mickiewicza. Architektura budowli ma cechy późnego baroku i klasycyzmu. Najbardziej ozdobny element stanowi wychodząca na dziedzińiec fasada. Obecnie w dawnym pałacu znajduje się hotel Shakespeare.

KLASZTOR W MIEJSCU PAŁACU SAPIEHÓW

U wylotu zaułka mieści się kościół św. Michała Archanioła i klasztor bernardynek. Jest to jedyny w Wilnie zespół budynków rene-

Zaułek Bernardyński jest jednym z najbardziej malowniczych zakątków Wilna. Wąski i krzywy, o długości zaledwie 250 m, łączy zespół kościołów św. Anny i Bernardynów z ulicą Zamkową.

sansowych. Prof. Juliusz Kłos pisał, że w XVI wieku w miejscu klasztoru wznosił się pałac Sapiehów.

„Lew Sapieha, kanclerz i hetman litewski, darował bernardynkom pałac swój w sąsiedztwie kościoła Bernardynów, przerabiając go na klasztor dla 24 zakonnic oraz ufundował przy nim w 1594 r. kościół pw. św. Michała Archanioła. Kościół w stylu przejściowym od gotyku do renesansu, wykończony prawdopodobnie w 1625 r.” — pisał prof. Kłos.

Niedaleko ołtarza głównego znajduje się nagrobek fundatora i jego dwóch żon. W krypcie kościoła spoczywają szczątki wielu Sapiehów. W kościele i dawnym klasztorze obecnie czynne jest Muzeum Dziedzictwa Kościelnego.

PAŁAC HONESTICH

Mijając mostek nad Wilenką trafiamy na Zarzeczce. Tu, przy ulicy

Użupio w budynku nr 7 mieścił się dawniej pałac Honestich. „Wzniesiony w stylu poważnego klasycyzmu w XIX w., o surowych, monumentalnych formach. Zwłaszcza ryzalit środkowy wykazuje znaczną wartość architektoniczną. Pałac ten, choć znajduje się dziś jeszcze w ręku właścicieli, podupadł ogromnie i wymaga należytej konserwacji (...)” — pisał w 1937 r. prof. Juliusz Kłos.

Pierwszym właścicielem, wzniesionego w 1841 r. pałacu, był wilnianin A. Jasewicz. Własnością Honestich pałac stał się dopiero w 1905 r., kiedy odziedziczyła go Aleksandra Jasewicz-Honesti, żona sekretarza gubernialnego Tomasza Honestiego. Po śmierci Aleksandry pałac przypadł w spadku jej dzieciom — synowi Wiktorowi oraz trzem córkami. Budynek był ich własnością aż do II wojny światowej.

19.>>

■ W pałacu Honestich mieścił się Sztab Samoobrony Wileńskiej

18.>>

W czasach sowieckich dawny pałac znacjonalizowano i podzielono na mieszkania. Na parterze mieścił się sklep i fryzjerna. Obecnie też znajdują się tu mieszkania, sklep oraz kawiarnia.

SZTAB SAMOOBRONY WILEŃSKIEJ

Waldemar Wołkanowski, historyk, wilanista, pisze, że w kompleksie pałacowym Honestich działał sztab utworzonej w październiku 1918 r. Samoobrony Wileńskiej: „Przez kilka dni zgłaszali się tam ochotnicy, którzy zareagowali na możliwość przyłączenia się do zbrojnych oddziałów. Cele były jasne: dokończyć rozbrojenie Niemców i dopilnować, aby opuścili Wilno, przejąć wszystkie najważniejsze obiekty i być gotowym do walki z nowym agresorem, którego nawała zbliżała się od wschodu. W jeden z mroźnych, grudniowych dni do sztabu zgłosił się Antoni Wiwulski. Został zaprzysiężony do Samoobrony, która wraz z przyjazdem generała Władysława Wejtki, została formalnie włączona do Wojska Polskiego (...). Trafił do małego oddziału, który pełnił służbę wartowniczą”.

POCZUCIE OBOWIĄZKU PRZYPLĄCIŁ ŻYCIEM

„Po nocy sylwestrowej z 1918 na 1919 rok, przez cztery dni oddział, w którym służył Wiwulski, pełnił warty głównie na Zarzeczcu, przy prochowni i koło Rossy. Warty zmieniały się rzadko, a po powrocie do koszar spać przychodziło na twardych ławach w nieogrzewanych salach. Już 2 stycznia jedna z właścicielek domu na Zarzeczcu, panna Celestyna Honesti, zwróciła uwagę na zły stan fizyczny Wiwulskiego. Zaproponowała, aby zamiast w koszarach przyszedł spać do salonu w jej mieszkaniu. Przespał się zaledwie do czwartej rano, po czym zerwał się, twierdząc, że odpoczął znakomicie i jest gotów do kolejnej warty. Protestującej pannie Honesti tłumaczył, że jego towarzysze marzną i musi kogoś z nich zmienić. Wtedy też oddał

■ W miejscu klasztoru bernardynek wznosił się pałac Sapiehów

■ Pałac przy ul. Bernardyńskiej należał do hrabiego Olizara, a później do rodziny drukarza Józefa Zawadzkiego

jednemu z przemarzniętych żołnierzy swój płaszcz” — pisze Waldemar Wołkanowski.

PŁASZCZ WIWULSKIEGO

5 stycznia Wiwulski czuł się już niedobrze, miał gorączkę. Tej samej nocy do Wilna weszli bolszewicy. Sztab został ostrzelany i zajęty. Rankiem 6 stycznia udało się z budynku wydostać chorego Wiwulskiego. Zapalenie płuc postępowało, a sprowadzeni lekarze byli bezradni. Antoni Wiwulski zmarł 10 stycznia 1919 r. Twórca Trzech Krzyży w Wilnie i pomnika

Grunwaldzkiego w Krakowie został pochowany w krypcie kościoła Najświętszego Serca Pana Jezusa (wzniesionego według projektu Wiwulskiego). W 1964 r. szczątki przeniesiono na cmentarz na Rossie. O ostatniej warcie Wiwulskiego przypomina odlany z brązu płaszcz, który oddał zziębniętemu koleodze. Rzeźbę umieszczono w pobliżu pałacu Honestich, na ścianie kamienicy nr 5, przy której artysta pełnił swój ostatni dyżur. ■

Fot. Marian Paluszkiwicz

Marzec wprzęgą do pracy, obiecując bogate plony

Rozpoczyna się sezon intensywnych prac w ogrodzie i sadzie. Niektóre zabiegi są konieczne i nie można z nimi zwlekać. Sprawdź, co należy zrobić i o czym wielu zapomina!

Aleksander Borowik

Prace należy wykonywać prawidłowo, starając się uniknąć powszechnie popełnianych błędów. Od staranności ich przestrzegania będzie zależeć, jakie plony będziemy zbierać w ciągu roku i jakie zgromadzimy na zimę.

NAJWAŻNIEJSZE W OGRODZIE

Prace porządkowe warto rozpocząć od cięcia suchych pędów bylin i traw ozdobnych, a także wyrwania zaschniętych roślin jednorocznych. Termin wiosenny jest praktyczniejszy od jesiennego, gdyż niektóre gatunki w formie suchej są ozdobne zimą, a ponadto nasiona mogą stanowić pokarm dla ptaków. Przcinać należy wykonać wcześniej, zanim rozrosną się nowe, tegoroczne pędy. Dzięki temu ogranicza się ryzyko ich uszkodzenia. A oto ogólnie o pracach porządkowych i nasadzeniach w ogrodzie, o których trzeba pamiętać.

ODPADY I OSŁONY

Z poszczególnych zakątków w ogrodzie należy zgrabić odpady, np. suche liście i pędy, a z warzywniaka resztki pozbiorowe i ostatnie warzywa „zimowe”, np. jarmuż (lit. lapiniai kopūstai). Jeśli nie zawierają śladów chorób (np. nalotu) można umieścić je w kompostowniku. Od drugiej połowy marca można sadzić rośliny z gołym korzeniem, a także z uformowaną bryłą korzeniową, sprzedawane w pojemnikach. W rabatach i innych miejscach w ogrodzie wysiewa się chabry, nagietki, groszek pachnący, aksamitki, maki, gęsiówki i wiele innych roślin ozdobnych.

W przypadku ciepłego przedwiośnia pierwsze koszenie trawnika można robić już w końcu marca **Fot. Freepik.com**

INTENSYWNE PRACE W WARZYWNIAKU

W donicach na parapecie warto posiać nasiona pomidorów i papryki. Sadzonki wysadza się do ogrodu dopiero w maju! Od drugiej połowy miesiąca sieje się w pomieszczeniu

nasiona selera, kalafiora i brokołu. Podłoże w warzywniaku trzeba przekopać, optymalnie głębogryzarką (ewentualnie szpadlem). Dzięki temu ziemia jest spulchniona, a jednocześnie zwalczą się szkodniki glebowe (np. pędraki i drutowce).

21.>>

Trawnik i te... krety!

W przypadku ciepłego przedwiośnia pierwsze koszenie trawnika można wykonywać już w końcu marca. W razie konieczności usuwa się kretowiska. Pisałem o tym wcześniej, dlatego zapraszam do Internetu na swoje „Polowanie na kreta – wymuszona »rozrywka« ogrodnika”, gdzie pełno porad dla walczących z tymi szkodnikami. W trawniku należy przeprowadzić wertykulację (poziome usuwanie „filcu”) i aerację (wykonywanie licznych, głębokich otworów w podłożu, dzięki czemu dany obszar jest lepiej napowietrzony). Jeśli teren jest spiętrzony, zaleca się potraktować go wałem ogrodniczym. W pustych miejscach na trawniku wykonuje się dosiewy trawy.

Tak na marginesie: już się w to nie bawię. Mój trawnik jest stary, więc puściłem go „samopas” – stał prawie dziki, ale kwiecisty i ładny!

20.>>

Można zastosować kompost (w dowolnej ilości). Następnie podłoże wyrównuje się grabiami. Można już siać marchew, koper i koper, groch, bób, jarmuż, pietruszkę i pasternak.

Wiele osób zapomina zaprawić nasiona, dzięki czemu młode sadzonki są mniej narażone na choroby i szkodniki. Tymczasem można skorzystać z zapraw dostępnych w sklepach ogrodniczych lub wykorzystać mączkę bazaltową.

ZIEMIA „NA ODPOCZYNEK”

Częstym błędem właścicieli ogrodów jest obsiewanie/sadzenie warzyw lub ziół na całej powierzchni warzywniaka. Trzeba pozostawić przynajmniej 20-25 proc. obszaru na „odpoczynek” dla gleby. W takich miejscach sieje się rośliny fitosanitarne bądź nawozy zielone. Przy okazji zwalczą się choroby i szkodniki. Należy jednocześnie pamiętać, aby nie siać/sadzić po sobie warzyw należących do tej samej rodziny, np. kapustowatych.

W OGRODZIE OZDOBNYM

Jakie prace w ogrodzie w marcu wykonujemy na rabatach? Po pierwsze, usuwamy z krzewów, drzewek i innych roślin zimowe osłony, które chroniły je przed mrozem i śniegiem. Warto przejrzeć rośliny ozdobne, by sprawdzić, czy nie ma uszkodzeń po zimie.

Wkrótce zaczną kwitnąć niektóre krzewy ozdobne – forsycje czy przepiękne magnolie. Na rabatach pojawiają się także pierwsze kwiaty cebulowe – przebiśniegi, narcyzy, szafirki czy krokusy. Pamiętajmy, że w okresie kwitnienia warto je nawozić – będą piękniej i dłużej kwitły.

Jeśli chcemy dodać swoim rabatom lub donicom nieco koloru, warto posadzić też wczesnowiosenne rośliny jednoroczne, które dobrze znoszą niskie temperatury, np. bratki czy prymulki.

Uprawiasz kwiaty ozdobne, które na zimę trzeba wykopywać i przechowywać w domu? Należą

do nich np. mieczyki (gladiolusy), dalie, kanny oraz inne spektakularne gatunki i ich odmiany. Należy przejrzeć bulwy oraz usunąć te gnijące i uszkodzone. Na stałe miejsce wysadź je dopiero w maju – będą szybciej i obficie kwitły.

Jeśli uprawiamy kwiaty jednoroczne z rozsady, większość popularnych gatunków wysiewa się do pojemników właśnie w marcu. Należą do nich letnie kwiaty, takie jak floksy, lobelie czy petunie. W marcu przychodzi też czas na przepikowanie do większych doniczek kwiatów, które zostały wysiane na koniec stycznia lub w lutym, np. pelargonii czy begonii.

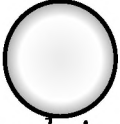

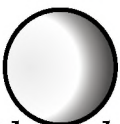

CO W SADZIE?

Druga połowa miesiąca to ostatni dzwonek na cięcie drzew

ziarnkowych, pestkowych, porzeczek, agrestu i orzecha laskowego. Część drzewek owocowych mogłeś przycinać już w lutym, choć to marzec jest lepszym czasem na cięcie. Drzewa i krzewy znajdujące się w stanie bezlistnym warto opryskać preparatem olejowym przeciw przędziorkom (lit. voratinklinè erkè). Jabłonie i grusze warto potraktować preparatem przeciw parchowi.

Marzec to także idealna pora na coroczne przycinanie winorośli. Jeśli zrobisz to później, roślina wytworzy zbyt wiele soków i spotkasz się ze zjawiskiem, które w uprawie winorośli określa się jako wiosenny płacz łoży. Z cięcia wydostanie się tak dużo soku, że może to osłabić winorośl, która będzie chorować i źle zaowocuje w najbliższym sezonie. ■

Kalendarz biodynamiczny

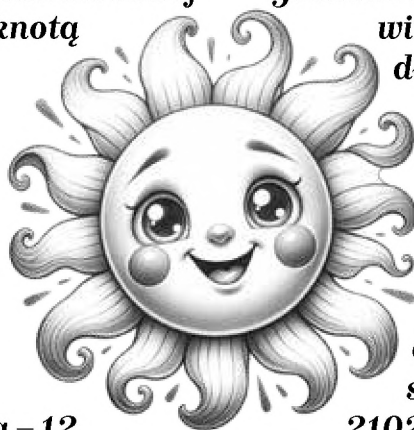
20	środa		
21	czwartek		
22	piątek		
23	sobota		
24	niedziela		
25	poniedziałek		
26	wtorek	<i>pełnia</i>	
27	środa		
28	czwartek		
29	piątek		
30	sobota		
31	niedziela	<i>III kwadra</i>	

WITAJ WIOSNO!!!

21 marca to pierwszy dzień kalendarzowej wiosny. Po długiej zimie z tęsknotą wyczekujemy tego dnia i jest to duży powód do radości dla wszystkich zmęczonych zimnem i wczesnie zapadającym mrokiem.

Wiosna astronomiczna przychodzi w dniu równonocy wiosennej. Wiąże się to z momentem, kiedy to dzień i noc mają jednakowy czas trwania – 12

godzin. Przyzwyczailiśmy się, aby wiosnę witać właśnie 21 marca, jednak według najnowszych badań od 2014 roku astronomiczna wiosna będzie do nas wracać dzień wcześniej – 20 marca, czyli jutro! Zmiana ta związana jest z ruchem ziemi, którego nie uwzględnia kalendarz. 21 marca stanie się na powrót pierwszym dniem wiosny dopiero w 2102 roku.

Marcowe przysłowia-przepowiednie

Gdy w marcu deszcz pada,
wtedy rolnik biada,
gdy słońce jaśnieje,
to rolnik się śmieje.

***

W marcu - gdy grzmot
na lody spada,
w lecie grad zapowiada.

***

Nie ma w marcu wody,
nie ma w kwietniu trawy.

Pożegnanie zimy

Wiosną powodów do świętowania nie brakuje. Już na 21 marca, pierwszy dzień kalendarzowej wiosny, przypada – popularny szczególnie wśród dzieci – zwyczaj topienia Marzanny, kukły wykonanej ze słomy. Zwyczaj ten wywodzi się ze słowiańskich wierzeń pogańskich i związany był kiedyś z Jarymi Godami, czyli cyklem obrzędów przypadających na czas równonocy wiosennej. Dawniej Marzanna uosabiała boginkę śmierci, którą należało wynieść ze wsi i utopić bądź spalić. Wierzono, że symboliczne zabicie postaci uosabiającej śmierć zapewni powrót życia (wiosny) i przyniesie urodzaj na cały nadchodzący rok. Obecnie Marzanna nie uosabia już śmierci, a raczej zimę, którą wyprasza się w dosadny sposób, aby zrobić miejsce wiosnie.

Dzień Lasów

Po utopieniu lub spaleniu Marzanny warto wybrać się na spacer do lasu, 21 marca jest też bowiem od 2012 roku Międzynarodowym Dniem Lasów. Święto to ustanowione zostało przez Zgromadzenie Ogólne ONZ w celu podnoszenia świadomości ludzi na temat znaczenia lasów dla prawidłowego funkcjonowania planety. W tym dniu na całym świecie organizowane są akcje mające zwrócić uwagę na lasy i ich problemy. Zachęca się ludzi do sadzenia drzew, sprzątania lasów i do przebywania w nich. Lasy pokrywają 1/3 łądów na

Ziemi, niestety ich powierzchnia szybko się kurczy. Wyliczono, że w ciągu roku znika ponad 5 milionów hektarów lasów, to tak, jakby w ciągu sekundy zniknął las o powierzchni boiska do piłki nożnej. Gdyby zniknęły wszystkie lasy, życie na ziemi nie mogłoby normalnie funkcjonować. Dla wielu ludzi na ziemi są one miejscem życia i źródłem utrzymania, dają schronienie, zapewniają budulec, karmią i zapewniają substancje lecznicze. Tylko ludzie kochający przyrodę i rozumiejący jej wartość będą w stanie skutecznie ją chronić.

22 marca – Światowy Dzień Wody

Ustanowiony rezolucją z **22 grudnia 1992 r.** przez Zgromadzenie Ogólne ONZ.

Obchody Światowego Dnia Wody ustalono na dzień **22 marca**. Powodem był fakt, że ponad miliard ludzi na świecie cierpi z powodu braku dostępu do czystej wody pitnej! Czy wiedzieliście o tym? Niewielu z Was zastanowiło się pewnie nad tym. Kto dzisiaj oszczędza wodę? Już wiem! Najpierw ci, którzy mają liczniki na wodę i rodziców, którzy ciągle przypominają o tym, że dużo za tę

wodę płacą. Jeszcze wodę oszczędzają ci, którym woda nagle przepadła, to znaczy coś się zepsuło i w kranach zabrakło wody. Wówczas też wszyscy są oszczędni, bo nikomu się nie chce chodzić do studni lub samochodu z wodą i nosić ją wiaderkami. Ale, czy ktoś oszczędza wodę dlatego, że słodkiej (bo nie słonej) wody jest na naszej kuli ziemskiej coraz mniej, że wielu ludzi cierpi przez brak wody i nie może zwyczajnie się napić, nie mówiąc o kąpeli w wannie czy basenie?

Zastanówmy się nad tym i oszczędzajmy wodę!

Zacznijmy od:

- zmywajmy naczynia w zlewie z wodą (a nie pod bieżącą);
- kiedy szorujemy swoje ząbki, zakręćmy kran;
- nie wrzucamy śmieci do rzek, jezior, stawów;
- bierzmy prysznic zamiast kąpieli (w wannie zużywa się około 100-150 litrów wody, pod prysznicem zaledwie 8l/min);
- warto też naprawić ciekący kran.

Dzień Morza Bałtyckiego

W krajach położonych nad Morzem Bałtyckim 22 marca jest obchodzony Dzień Ochrony Bałtyku. Ustanowiła go Komisja Helsińska w 1997 roku jako element Światowego Dnia Wody.

Na obszarze zlewiska Bałtyku (1 721 233 km²) leży 9 wysoko uprzemysłowionych i dobrze rozwiniętych rolniczo państw, które zamieszkuje ponad 80 mln ludzi. Wszystko to sprawia, że powstaje tu ogromna ilość zanieczyszczeń, które w postaci ścieków lub drogą powietrzną trafiają ostatecznie do morza. Najwięcej substancji szkodliwych wnoszą duże rzeki południowego i wschodniego Bałtyku, tj. Odra, Wisła, Dźwina, Niemen, Newa.

Bałtyk jest morzem burzliwym, a fale są krótkie i strome. Typowa wysokość fali wynosi 5 metrów, ale w czasie bardzo silnych sztormów osiąga 10 metrów. 23 grudnia 2004 w czasie sztormu w rejonie północnego Bałtyku zarejestrowano pojedynczą falę o wysokości prawie 14 metrów. Bałtyckie sztormy są niebezpieczne dla żeglugi statków. W ostatnich latach podczas sztormu zatonięły trzy duże promy: 14 stycznia 1993 polski „Jan Heweliusz”, 28 września 1994 estoński „Estonia”, a 1 listopada 2006 roku szwedzki MS Finnbirch.

Temperatura wody powierzchniowej w zależności od pory roku wynosi od -0,5 do 18-20 stopni Celsjusza.

Bałtyk jest najmłodszym morzem na naszej planecie. Powstał ponad 10 tysięcy lat temu z wód topniejącego lodowca. Do początku XIX wieku Morze Bałtyckie było bardzo czystym akwenem. Jednak podczas następujących dwóch stuleci zamieniło się w jedno z najbardziej zanieczyszczonych mórz świata.

Bałtyk jest morzem zanieczyszczonym, bo nie ma możliwości swobodnej wymiany wody z wodami Atlantyku. Jedyne miejsce, gdzie do takiej wymiany dochodzi są cieśniny duńskie. W rezultacie trwa ona około 30 lat. Dlatego, to co trafia do Bałtyku, zostaje w jego wodach.

Wybrała czerpać radość z małych rzeczy, które wcześniej w natłoku spraw umykały

„Mówią, że nie ma nic straszniejszego niż poznać swój los” — mówi Jolanta Rimšaitė, doktor nauk biomedycznych, która opowiada nam o utracie pracy, ciężkiej chorobie i pięknych chwilach.

— Rok 2022 był najtrudniejszym i najtragiczniejszym rokiem w moim życiu — rozpoczyna swą opowieść Jolanta Rimšaitė, doktor nauk biomedycznych. — Straciłam pracę, którą bardzo kochałam i której bezwzględnie poświęciłam prawie trzydzieści lat mojego życia.

Jak przyznaje Jolanta, bez pracy czuła się jak statek bez kotwicy. Nie wiedziała, co z sobą począć, tym bardziej, że w wieku 50 lat niezwykle trudno jest całkowicie zmienić swoje życie.

MIŁOŚĆ DO PRZYRODY

— Przyrodę kocham od najmłodszych lat — mówi Jolanta. — Szczególnie świat zwierząt.

Jolanta ukończyła zoologię i od 1995 r. pracowała w Instytucie Ekologii (obecnie Centrum Badań Przyrodniczych). Badała owady i płazy, uzyskała tytuł doktora nauk biomedycznych.

— Zawsze byłam pracoholiczką — do tego stopnia, że niejedną noc spędziłam w laboratorium. Oczywiście o wakacjach nie było mowy, przecież wiosna, lato i jesień to najbardziej aktywne okresy dla zwierząt, więc trzeba było maksymalnie ten okres wykorzystać — wspomina przyrodniczka.

Wieczorem, po całym dniu badań na łonie natury, przyrodniczka zasiadała do pisania artykułów i prac naukowych. I tak dzień po dniu, nawet w weekendy.

— Kiedy miałam 37 lat, czyli w dojrzałym już wieku, zostałam mamą — mówi dalej. — Oczywiście, przyjście na świat córki nieco zmieniło mój harmonogram i zmniejszyło obciążenie pracą. Małe dziecko potrzebowało mojej uwagi, bliskości. Nadal jednak dużo czasu poświęcałam

Jolanta ukończyła zoologię i od 1995 r. pracowała w Instytucie Ekologii (obecnie Centrum Badań Przyrodniczych). Badała owady i płazy, uzyskała tytuł doktora nauk biomedycznych

pracy i badaniami. Czasem spałam tylko kilka godzin, żeby ze wszystkim nadążyć.

NAGLE POGORSZENIE ZDROWIA

Po utracie pracy Jolanta zauważyła nagle pogorszenie stanu zdrowia.

— Zaczęłam się dziwnie czuć — wspomina. — Zaczęłam mieć podwyższoną temperaturę, powiększył mi się obwód brzucha, pojawiło się wiele innych, nieprzyjemnych objawów.

Jako biomedyczka od początku zdawała sobie sprawę, że to coś poważnego, ale panicznie bała się pójść do lekarza.

— Przez pewien czas zupełnie nieświadomie stosowałam taktykę strusia, chowając głowę w przysłowiowy piasek, udawałam, że nic się nie dzieje — dzieli się swoimi przemyśleniami Jolanta. — Ale nie tędy droga. Im wcześniej choroba zostanie wykryta, tym większe są szanse na jej pokonanie i tym lepsze wy-

niki daje leczenie. Wyniki badań przeraziły kobietę — rak piersi w czwartym stadium i zaawansowanymi przerzutami. Pierwsza myśl, jaka jej przychodziła do głowy, było to, że osieroci swoją trzynastoletnią córkę.

REAKCJE BLISKICH

— Z córką łączy nas bardzo silna więź, ponieważ głównie sama ją wychowywałam — nie kryje wzruszenia Jolanta. — Tylko chęć bycia z nią jak najdłużej dawała mi i nadal daje siłę do walki z ciężką chorobą i znoszenia wyniszczającej chemioterapii.

Nawet dobrzy przyjaciele, zdaniem kobiety, nieraz odwracają się w takich przypadkach. To doświadczenie jest dla nich trudne, nieprzyjemne i bolesne. Dlatego też Jolanta uważa, że pod tym względem szczęście się do niej uśmiecha.

— Otaczają mnie ludzie, którzy z wielką wrażliwością zareagowali na wieść o chorobie.

24.>>

Bywało, że to ja musiałam uspokajać koleżanki, które nie mogły powstrzymać łez — z uśmiechem wspomina Jolanta.

— To wspaniali ludzie, którzy przyszli mi z pomocą w najtrudniejszym momencie.

ZABIEGI, KTÓRE OSŁABIAJĄ

Kobieta nie ukrywa, że prośenie o pomoc przychodzi jej z wielkim trudem. Ci, którzy ją znają, doskonale o tym wiedzą.

— Ale kiedy pomagają trochę jakby na siłę, nie pozostawiając mi wyboru, nie umiem odmówić — uśmiecha się Jolanta.

A pomocy kobieta rzeczywiście potrzebuje. Szczególnie po zabiegach, kiedy ledwo jest w stanie przejść kilka kroków. Nie jest w stanie korzystać z komunikacji miejskiej, o bardziej skomplikowanych sprawach nie wspominając.

— Mam ogromne szczęście, że na swojej drodze spotkałam dobrych, życzliwych i zdeterminowanych lekarzy — mówi przyrodniczka. — Natychmiast wyznaczili mi chemioterapię, która, mimo że uciążliwa, spowolniła moją chorobę.

Kobieta z trudem znosiła kolejne sesje chemioterapii. Po nich nieraz była tak osłabiona, że nie mogła ustać na nogach.

OPIEKA PALIATYWNA I HOSPICJUM

— Wiedziałam, że sama nie poradzę sobie z chorobą, dlatego szukałam pomocy — wspomina Jolanta. — W taki oto sposób w moim życiu pojawiła się opieka paliatywna i hospicjum.

To właśnie lekarz, którego kobieta wspomina z życzliwością, polecił jej szukać pomocy w wileńskim Hospicjum bł. ks. Michała Sopoćki.

— Kiedy zapadasz na poważną chorobę, naprawdę trudno się odnaleźć w tym nadmiarze informacji, który dosłownie zalewa ze wszystkich stron — rozważa naukowczyni.

Jak mówi, w tym zalewie informacji hospicjum nie jest wskazywane ani nawet wspomniane jako

pierwszy i najważniejszy wybór. Pacjent więc może nie zdawać sobie nawet z tego sprawy, że to miejsce w ogóle istnieje, i że właśnie tutaj z pierwszej ręki otrzyma pomoc najlepszą z możliwych, a co więcej — natychmiast. Na pomoc hospicjum Jolanta mogła liczyć już po pierwszym telefonie. — Zadzwoiłam i już tego samego dnia pani Ania, pielęgniarka z hospicjum, przyjechała do mnie do domu — wspomina Jolanta. — To naprawdę świetna profesjonalistka, która wie, jak pomóc, wesprzeć, dodać otuchy. Podała mi leki, doradziła, jakiego rehabilitacyjnego łóżka i wózka będę potrzebować, udzieliła wielu innych bardzo przydatnych porad.

„NIE CZUJĘ SIĘ POZOSTAWIONA NA PASTWĘ LOSU”

Wsparcie personelu hospicjum było w tym czasie dla kobiety niezwykle ważne.

— Kiedy jest się poważnie chorym, naprawdę cudownie jest mieć dokąd, do kogo zadzwonić, poprosić o pomoc, o poradę — kontynuuje. — Jeśli się dzieje coś poważniejszego, pani Ania natychmiast przybywa, opatruje, pomaga. Od-

Jolanta wciąż chodzi na spacerzy po ogrodzie botanicznym

— kąd znam hospicjum, nie czuję się pozostawiona na pastwę losu, sama ze swoim nieszczęściem.

Jolanta nie wiedziała wcześniej o hospicjum domowym, tylko o oddziale stacjonarnym. A to domowe, zdaniem kobiety, jest na wagę złota i bardzo potrzebne.

— Zespół hospicjum domowego to jak szpital na kółkach — mówi z przekonaniem Jolanta.

26.>>

„Przyrodę kocham od najmłodszych lat. Szczególnie świat zwierząt” — mówi Jolanta

25.>>

— Podają mi leki, dają mi środki opatrunkowe i pielęgnacyjne, uczą, jak używać bandaży, zakładać i zmieniać opatrunki.

Zdaniem kobiety, to właśnie hospicjum uratowało jej życie, gdy nie tak dawno wystąpiły komplikacje i miała sepsę.

— Pamiętam, że zrobiło mi się niedobrze, bardzo źle się poczułam, ale jakoś nie spieszyłam z wezwaniem karetki. Akurat czekałam na przyjazd lekarzy z hospicjum. Ci, gdy tylko mnie zobaczyli i zbadali, natychmiast wezwali pogotowie. Jak się okazało, byłam o włos od śmierci. Nie wiem, czy przeżyłabym, gdyby nie ich pomoc — opowiada Jolanta.

CIESZYĆ SIĘ KAŻDYM DNIEM

Dziś Jolanta stara się nie myśleć o tym, co przyniesie przyszłość. Stara się cieszyć każdym dniem spędzonym z córką.

— Mówią, że nie ma nic straszniejszego niż poznać swój los lub to, co czeka nas jutro. Ponoć, gdyby ludzie się dowiedzieli, co czeka ich w przyszłości, z tą wiedzą nie byłiby w stanie żyć — mówi.

Jolanta przyznaje, że teraz zupełnie inaczej patrzy na swoją przeszłość. Rozumie, jakie błędy popełniła. Zdała sobie sprawę, że trzeba kochać swoją pracę, ale także trzeba dbać o swoją rodzinę, siebie i swoje zdrowie.

— Jeśli poświęcisz całe swoje życie pracy, możesz się srogo rozczarować — mówi biologka. — Praca „odwróci się” od ciebie, gdy tylko staniesz się niepotrzebny. I nie przywróci nadszarpniętego zdrowia i nieprzespanych, zerwanych nocy z dala od rodziny.

Jolanta uważa, że rodzice wiele tracą, gdy pracują na kilku etatach. Owszem, robią to, aby zabezpieczyć przyszłość swoich dzieci, ale z tego samego powodu pozbawiają siebie i dzieci wspólnego czasu, rozmów, czułości.

— Pieniądze zarobione za taką cenę zdecydowanie nie są jej warte. Nie zastąpią bliskiego kontaktu, którego potrzebuje każde dziecko — mówi.

ROZPACZ ALBO RADOŚĆ Z KAŻDEGO DNIA

Spoglądając wstecz, Jolanta twierdzi, że w momencie usłyszenia diagnozy miała do wyboru dwa sposoby odnalezienia się i radzenia sobie z nową sytuacją. Pierwszy: płakać, pogрузić się w smutku i rozpacz i czekać w ten sposób na śmierć. Drugi: cieszyć się każdym dniem, każdym wschodem i zachodem słońca, spotkaniem z ludźmi, których kocha, czerpać radość z małych rzeczy, które wcześniej w natłoku spraw zwyczajnie umykały.

— Postanowiłam nie myśleć o przyszłości, która może nie nastąpić, tylko cieszyć się każdym dniem — mówi z uśmiechem na twarzy. — Bardzo lubię chodzić na spacer po ogrodzie botanicznym. Co prawda, nie mogę tego robić z takim wigorem jak kiedyś, poruszam się o kulach. A jeśli nie dam rady sama, proszę przyjaciół lub krewnych o pomoc. Zabierają mnie wtedy na wózek inwalidzkim i jak dawniej mogę podziwiać kwitnące sakury.

POMOC HOSPICJUM WNAJTRUDNIEJSZYCH CHWILACH ŻYCIA

Poważna choroba może dotknąć każdego z nas, w każdej chwili, druzgocąco uderzyć w nasze życie, plany i marzenia.

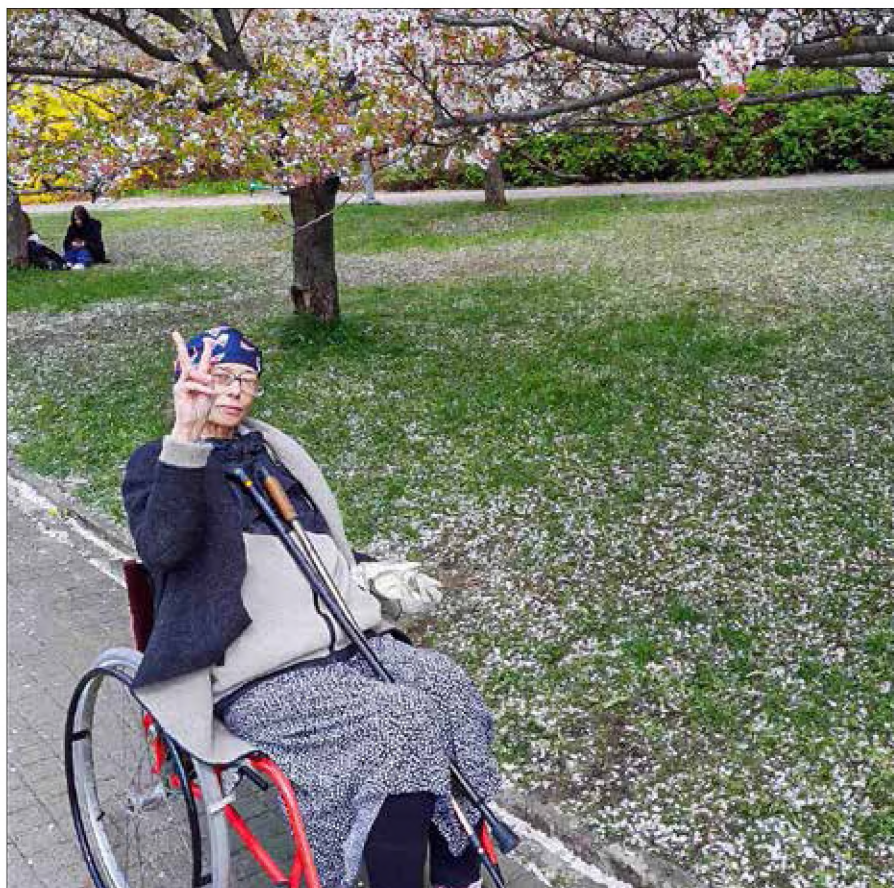
Ponad 260 fachowców i wolontariuszy z Hospicjum bł. ks. Michała Sopočki w Wilnie w każdej chwili towarzyszy tym, którzy walczą z nieuleczalną chorobą, doświadczają ogromnego bólu, lęku i niewiadomej. Pomoc i opieka hospicyjna dla dorosłych i dzieci, w domu i na oddziale stacjonarnym, jest bezpłatna i dostępna 24 godziny na dobę.

Pomóż ciężko chorym! Przekaz 1,2% podatku na rzecz Hospicjum bł. ks. Michała Sopočki w Wilnie!

Zrób to teraz! Kto wie, może kiedyś też będziesz potrzebował pomocy?

Więcej informacji: <https://bitly/VilniausHospisas>

Hospicjum bł. ks. Michała Sopočki w Wilnie
Fot. Archiwum pryw. J.R.

■ „Jak dawniej mogę podziwiać kwitnące sakury” — mówi Jolanta

Krzyżówka

Partner Manna w „Mdm”	▼	Bankiet pełen oficjeli	Jasir, b. szef OWP	Braxton lub Sailer	▼	Przedpiata Lekkomyślność	▼	Leśna dróżka	▼	Big-... zespół jazzowy						
Buzek lub Korc Gratka bibliofila	▶	5				Górna granica wysoko- ści lotu		10								
▶								Morski pełzacz		Jedna z ciepłych barw						
Materiał na garnitur	▶					Gromada bydła										
▶		3		17		Np. „Iliada” Homera		Dwie papuzki w klatce		Rządzi po puczu						
Z niego rysyk w otówku	▶		Łączy rolnika z aktorem	Nara- miennik wojaka				4								
▶						Stado koni na stepie										
Dąb z okolic Zagnańska	▶		Domek dla ślimaka			Muzyczne opracowanie										
Dbanie o kogoś	▶					Kasowy kwit										
▶				13			Zgrana ekipa	Zasłonię- ta kurtyną		IV b w szkole						
Rulonik ze śledzika	▶					Ostry nóż do mięsa										
Imienniczka Sousy	▶		Bijący organ					Miasto w Saksonii (Niemcy)	1	Ocenia na festiwalu						
▶						Parkowa ścieżka										
Pieniądze od kasjera	▶		Gatunek wędzonki	Mała chochel- ka		Strona ujemna, brak Produku- je brie										
▶		16				Chodzą ze sobą Ciemny koń										
Cienka kielbasa Apostoł Jezusa	▶		Interne- towy sklep z USA	Alegat, dodatek Leeds ... klub				Rzymska bogini switu	14	Kanon, maksyma						
▶						Zmora psów z ulicy										
Kontrolny ekran	▶							Siarkowy albo solny		Uczeń szkoły podcho- rzących						
▶						Funkcja na papierze				2						
Wosku na Andrzejki	▶		Fotel dla Karola III					Chęć czynienia dobra	7							
▶						Odmiana jabłoni										
Wraz z Tolą i Lolkciem	▶		Biała - straszy w ruinach	11				Kochał ją pewien Wars		12						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17

ROZWIĄZANIE KRZYŻÓWKI Z 14-15 MARCA

Poziomo: PRECEL - KIWKA - EMOTIKON - NOGAT - TARAS - LENINO - ŚCIEŻKA - JAKOŚĆ - KRAUL - WYTOP - STOIK - FASADA - ZORZA - LIBERUM - STALKA - ALASZ - BOTANIK - RETRO - KSYWA - CZERPAK - BOKS - AMOR - LAIK - BEMOWO - ORLY - PASAT - CHRZAN - NOWE - CYNK - RABAN - KRAKSA

Pionowo: RENETA - WALTER - ZABAWA - LEMON - KRYSIA - ESEMES - COGITO - TABLET - ROMANA - METAN - ŚRODEK - PROTON - LITOŚĆ - PARABOLA - KLOCEK - KOTNIK - SZMATKA - LINA - ERATO - LAS - BIORCA - RÓŻA - ORGANY - OKRZYK - WKRA - KUKIZ - SIWEK - LANS - SZAL - KASZKA - SZYNKA

Hasło: Dobra strona czegoś

Uśmiechnij się!

Mąż z żoną w kuchni. Za ścianą słychać krzyk sąsiada:

— Cholera jasna, ciamajdy, ruszać się! Nie po to tyle zarabiacie!!!

Mąż raptem doznaje olśnienia:

— Rany boskie — mecz!

Zapomniałem!

***

Na stacji kolejowej facet kupuje bilet:

— Poproszę bilet.

— Ale dokąd? — pyta kasjerka.

— A co to panią obchodzi.

— Ale ja muszę wiedzieć, dokąd pan jedzie.

— Dobrze. Powiem pani — jadę do szwagra na imieniny.

***

Jasiu pyta ojca szykującego się na polowanie:

— Tato, dlaczego ty się boisz zajęcy?

— Wcale się nie boję.

— To dlaczego zabierasz ze sobą strzelbę i psa?

***

— A ty, Karolinko, umiesz pływać?

— Umiem.

— A gdzie się nauczyłaś?

— W wodzie.

***

Zima, ośnieżone górskie stoki. Facet rusza z góry, odbija się kijkami i jedzie na rympał. Nagle podskakuje na muldzie, obraca go, leci w powietrzu, w tumanie śniegu wali z impetem prosto w drzewo. Kijki w jedną stronę, narty w drugą, gość totalnie rozwalony, zęby wybite, krew leci z nosa. Otwiera nieprzytomne oczy, wciąga głęboko górskie powietrze i mówi:

— No i co. I tak lepiej niż w pracy!

***

Dwaj policjanci obserwują helikopter.

— Ty, Franek! Dlaczego ten helikopter od kwadransa wisi nieruchomo w powietrzu?

— Bo ja wiem?... Może skończyło mu się paliwo?

***

Lekarz pyta pacjentkę:

— Czy stosuje pani zaleconą dietę i wszystkie potrawy przygotowuje na oliwie?

— Oczywiście panie doktorze. Nawet słoninę na niej smażę.

Św. Józef – „błogosławiony cichy”, którego życie przemawia głośniejsz niż tysiące słów

19 marca przypada uroczystość św. Józefa, Oblubieńca Najświętszej Maryi Panny. Ks. Karol Godlewski z Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego zaprasza nas, aby razem przyjrzeć się przesłaniu, jakie pozostawia nam ten wielki święty.

Honorata Adamowicz

— Podczas Kazania na Górze (Mt 5) Jezus wypowiada pochwałę „błogosławionych cichych”. Nie sposób nie zauważyć między nimi Józefa — tego, którego ani jedno słowo nie zostało odnotowane w Piśmie Św., a którego życie przemawia głośniejsz niż tysiące słów. Zadaniem św. Józefa było — tylko i aż — stwarzanie warunków do życia Jezusowi i Jego Matce, Maryi. Z Ewangelii wiemy, że nie było to zadanie łatwe. Wszelkie przeciwności, zarówno te pochodzące z przepelnionego wątpliwościami serca Józefa, jak i te przybywające z zewnątrz, w pewien sposób wymuszały na nim postawę nieustannego rozeznawania, jaka w tym wszystkim jest wola Boża. I to właśnie wewnętrzna cichość sprawiła, że Józef był zdolny posłuszyć Boga i przyjąć swoje osobiste Zwiastowanie — w rozmowie z „Kurierem Wileńskim” ks. Karol Godlewski tłumaczy biblijny tekst.

BÓG DO ŚW. JÓZEFA PRZEMAWIAŁ WE ŚNIE

Jak zaznacza ks. Godlewski, znamienne jest to, że Bóg przemawiał do św. Józefa we śnie — a zatem w czasie, w którym działalność wszelkich władz człowieka, które mogłyby „rozcieńczyć” Boży przekaz, jest uśpiona i wyciszona. Gdy zaś Józef się budził, nie ociągał się z wypełnieniem otrzymanych we śnie Bożych poleceń. Kapłan podkreśla, że św. Józef nie dyskutował z Bogiem, nie „zagadywał” Jego głosu w swoim wnętrzu. Pozwolił też Bogu niejednokrotnie zakwestionować jego niepodważalną roztropność, „dobre” zastąpić „lepszym”, a przemyślane i z pewnością przemodlone decyzje w jednej

„Józef to wzór dla wszystkich ojców. I tych, którzy stoją na czele rodzin, i tych, którzy swoje ojcostwo realizują w sposób duchowy” — mówi ks. Karol Godlewski **Fot. arch. pryw., opr. wł.**

chwili zamienić na irracjonalne, po ludzku, rzucanie się w przepaść Bożej Opatrzności.

— Słowo o Józefie, który w swojej „sprawiedliwości” chciał „potajemnie oddalić Maryję” (Mt 1) skomentował kiedyś przepięknie podczas Mszy Krzyżma papież Franciszek. Powiedział, że nigdy to, co „potajemne”, nie jest ostatecznie „sprawiedliwe”, a więc nie jest tym, czego tak naprawdę mi potrzeba i co jest dla mnie dobre. Nigdy nie będzie dla mnie dobre życie, które przeżywam w „potajemności” przed Bogiem — w ukryciu przed Jego łaską, w unikaniu spotkań z Nim w sakramentach i modlitwie. I przeciwnie: dobre i sprawiedliwe jest, pomimo moich wad i słabości, życie, które przeżywam w wyznaniu Jezusa Panem i Zbawicielem: Panem przez poddane Mu decyzje, Zbawicielem przez oddane Jego Miłosierdziu

grzeszne chwile, w których wytrąciłem Mu panowanie z rąk — zaznacza ks. Karol Godlewski.

NATARCZYWY PRZYJACIEL Z PRZYPOWIEŚCI

Według naszego rozmówcy, ewangelie o Józefie przepięknie rozwijają wątek, że otrzymał on od Boga polecenie „we śnie”. Sen to jest moment odpoczynku, regeneracji sił.

— Bóg przychodzi do człowieka nieraz w takim właśnie momencie. Jest jak ów natarczywy przyjaciel z przypowieści, który w środku nocy puka do drzwi swojego przyjaciela, prosząc o pożyczanie mu chleba, by miał, czym przyjąć i nakarmić przybyłego do niego człowieka. Prosi mnie o czas na modlitwę, o spotkanie z Nim w Eucharystii, spowiedzi, słowie — mówi ks. Godlewski.

28.>>

— Ja mogę nieraz bronić się setkami argumentów przed tym, by się przez Bogiem otworzyć: jestem zmęczony, mam dużo pracy, nie wyrabiam się z obowiązkami itp., itd. Kiedy jednak zdecyduję się — owe mu „natarczywemu” w proszeniu mnie o czas Bogu — otworzyć, doznaję szoku. Okazuje się bowiem, że owym człowiekiem, dla którego prosił On o „chleb”, jestem ja sam! Bóg jest natarczywy dlatego, że wie, że kiedy ustąpi i zwolni mnie z modlitwy czy życia sakramentalnego, to ja będę głodny, poszkodowany i biedny — dodaje nasz rozmówca.

CO JEST PIERWSZE: UCZYNKI CZY JEDNAK ŁASKA?

— Bóg „kradnie” mi trochę mojego „snu” (wolnego, odpoczynku, czasu...) tylko dla mojego dobra. Tak, jak uczynił to w przypadku Józefa. Józef usiłuje rozwiązać problem „nielegalnej” w świetle żydowskiego prawa brzemienności Jego małżonki Maryi, przed którym stoi, „po swojemu”, ale zarazem najlepiej, jak mu się wydaje, że można to zrobić — mówi duchowny. Dodaje, że Bóg jednak „wyprzedza” pomysły Józefa i sam wskazuje drogę, po której potem będzie go prowadziła Jego łaska.

— Słowo pokazuje mi przez to, że ja, w moim otwieraniu się na Boga, naprawdę nie muszę na nic zasługiwać i niczego wypracowywać na własną rękę — mówi ks. Godlewski.

Przypomina też, że papież Franciszek w swoich dokumentach potępiał niejednokrotnie herezję pelagianizmu w jego nowej, współczesnej odsłonie. Pelagiusz twierdził, że pierwsze w stosunku do doświadczenia Bożej łaski są ludzkie uczynki — i to tymi uczynkami człowiek może zapracować, zasłużyć na łaskę. Tak jednak nie jest. To łaska jest pierwsza, i to bezwzględnie, podkreśla nasz rozmówca.

— Bóg daje mi Siebie najpierw tak, jak Józefowi najpierw dał swoje słowo, a potem oczekiwał od niego jakiegoś działania, które miało być jedynie odpowiedzią na te słowo. Nie muszę wszystkiego przygotować — jak domu na święta — aby „godnie przyjąć” Jezusa. Nie

muszę być doskonały, by się z Nim spotkać w sakramentach. Mam po prostu przystąpić i otworzyć się na to, co On ma mi do podarowania. Nawrócenie zaś, a więc pójście w drogę wskazaną przez Boga, będzie tego logiczną konsekwencją. Bez uprzedzającego bowiem spotkania z Panem na owo nawrócenie po prostu nie będę miał sił — wyjaśnia ks. Godlewski.

OFIARNA MIŁOŚĆ, POKORA I WZÓR DLA WSZYSTKICH OJCÓW

— Miłość, którą św. Józef darzył swą Oblubienicę, Maryję, i Jej Syna — Jezusa — była miłością ze wszech miar ofiarną. Jego milcząca pokora wobec prowadzącego go niemalże za rękę Boga stała się cichą przystanią, w której dwa powierzone jego opiece skarby — Maryja i Jezus — czuły się bezpiecznie. Do tego stopnia, że zdawał się nie docierać do nich rezonans mnogich niebezpieczeństw, które brał na siebie dzielny ojciec, ustawiając się na pierwszej linii frontu. Zmagał się on z wątpliwościami, lękiem,

zagrożeniem. Walczył mężnie, bo po cichu — zaznacza duszpasterz.

Dodaje, że ewangelie w wielu fragmentach pokazują, że Jezus dojrzywał w swoim człowieczeństwie otoczony ludźmi. Jego głównym zadaniem było objawienie ludziom prawdziwego obrazu Boga jako Ojca.

— To znamienne, że gdy Jezus po raz pierwszy, w opisie św. Łukasza, odnalazł Go w świątyni i powiedział o Bogu „Ojciec”, Józef, spełniwszy swoje zadanie, raz na zawsze „zniknął ze sceny ewangelicznych wydarzeń”. Józef — Mąż zasłuchany, czysty kanał łaski — to wzór dla wszystkich ojców. I tych, którzy stoją na czele rodzin, i tych, którzy swoje ojcostwo realizują w sposób duchowy. I jedni przecież, i drudzy, mają za zadanie prowadzić powierzonych im bliskich ludzi bezpieczną drogą woli Bożej, a nade wszystko pokazywać sobą, co to znaczy, że Bóg jest Ojcem — reasumuje ks. Karol Godlewski. ■

TVP
WILNO

■ Św. Józef z Dzieciątkiem Jezus Rys. domena publiczna

TVP

WILNO

7.00 Detektyw Literka
7.10 S. anim.
„Przyjaciele Misia i Margolci”
7.35 Rusz się człowieku
7.45 Pięknie przyprawiONA
8.00 Info Wilno
8.15 Studio Wilno
8.35 Forum
9.35 S. „Sześć siostr”
10.30 Przystanek slow food
10.55 Gra słów
11.20 S. anim.
„Przyjaciele Misia i Margolci”
11.45 Zakochaj się w Polsce
12.10 S. „Korona królów.
Jagiellonowie”
12.35 S. „Leśniczówka”
13.00 Info Wilno
13.05 Dobre historie
13.25 Tygiel
13.45 Wielki Test -
Polscy wynalazcy i odkrywcy
15.05 Słownik polsko@polski
15.30 Raport naukowy
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20 S. „Klan”
16.45 S. „Barwy szczęścia”
17.10 Detektyw Literka
17.25 Przyjaciele Misia i Margolci
17.45 S. „Stulecie Winnych”
18.30 Nowe spojrzenie
19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno
19.40 S. „M jak miłość”
20.30, 0.45 „19.30”
20.55 „Gość 19.30”
21.00 S. „Korona królów.
Jagiellonowie”
21.25 S. „Leśniczówka”
21.50 „Dzikie serca”
23.00 Na sygnale
23.45 Info Wilno
00.05 Studio Wilno
00.20 Anna Dymna -
spotkajmy się
01.15 „Gość 19.30”

LRT | TV

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.02 Dzień dobry Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00,
8.30 Wiadomości
9.00 S. „Soko Leipzig”
9.50 S. „Komisarz Rex”
10.35 S. „Twarzą w twarz”
11.30 S. „Stary”
12.30 Kto i dlaczego?
13.00 Podróżowanie w czasie
14.00, 15.00, 16.00,
Wiadomości
14.20, 15.15 Dzień dobry Litwo
16.15 S. „Dobra czarownica”
17.00 S. „Obietnica”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 Euroliga przez LRT
19.45 Koszykarska Euroliga.
„Žalgiris”-„Virtus Segafredo”
22.15 Euroliga przez LRT
22.30 Wiadomości Rowerowe
23.00 S. „Nad wodą”
23.50 S. „Komisarz Rex”

6.00 Filmy anim.
7.00 Pani chłopka
8.00 S. „Walker, strażnik Teksasu”
10.00 S. „Krwawe kwiaty”
12.00 Wiadomości
13.20 Pani chłopka
14.30 S. „Mam na imię Farah”
15.30 S. „Kraina Nadziei”
16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 KK2
20.00 Będzie wszystkiego
21.00 S. „Potrzebuję miłości”
21.30 Wiadomości
22.30 „Wystrzałowa Miss” thriller
00.40 S. „S.W.A.T.”

LRT | PLUS

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.05 Historie rzeczy
7.00 Kto i dlaczego?
7.30 Detektyw historii
8.30 7 dni Kowna
9.00 Dzień dobry Litwo
11.30 Białoruska Pogoń
12.00 STOP linia
13.00 Restauratory
13.30 Spacery
14.00 Prognoza
14.30 „Martin Scorsese.
Włosko-amerykański reżyser” film dok.
15.30 S. „Lykkeland”
16.20 S. dok. „Tematy wideo w Japonii”
16.30 Dzień dobry Litwo
18.30 Niezwykli ludzie
19.00 Pole bitwy
19.30 S. dok. „Mongolia Czyngis-chana”
20.20 Niezapomniane Wilno
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 „Życie po śmierci” film dok.
22.45 Nie mam tylu lat
23.15 Jesteśmy Ukraińcami
23.45 Dokąd dzisiaj?
00.00 Wiadomości DW (ros.)
00.15 Dziś na świecie (ros.)
00.40 Przeszłość dla przyszłości

6.00 Seriale anim.
7.45 S. „Płonący ogień”
8.55 S. „W wirze miłości”
10.00 S. „Barrister Babu”
11.00 S. „Spadkobiercy”
12.00 S. „Królewna bez korony”
14.00 S. „Cabo”
15.00 S. anim.
„Simpsonowie”
16.00 TV3 wiadomości
16.30 TV Pomoc
18.30 TV3 wiadomości
19.30 „Pod prąd”
20.30 S. „Smak śniegu”
21.00 S. „TOP 3”
21.30 Wieczorne wiadomości TV3

22.30 „Dziewiąty legion” dramat
00.50 S. „El Chapo”

6.00 Zasady mojej kuchni
7.20 S. „Puchacz”
8.25 S. „Oddział nr 44”
9.30 S. „Hudson i Rex”
10.30 S. „CSI. Miami”
11.30 S. „Świeża krew”
12.30 S. dok. „Mania chomikowania”
13.30 Zasady mojej kuchni
14.50 S. „Wojny glin. Charków”
15.55 S. „Hudson i Rex”
17.00 S. „Świeża krew”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „Magnum: Detektyw z Hawajów”
20.00 „Ale numer!”
21.00 „Krew odkupienia” film fab.
23.45 „Jack Reacher” film fab.
01.25 S. „Żywe trupy”

LITVAGOR rytas.tv

5.30 „Nowy dzień”
6.30 S. „Żywi”
7.30 Pół godziny z Valatką
8.00 Realna mistyka
9.00 S. „Strażnik Karpacki”
10.00 S. „Niespodziewana sprawiedliwość”
11.00 S. „Raj”
12.00 Kod zdrowia
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Historia jednego przestępstwa”
15.00 Realna mistyka
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.00 S. dok. „Rowy śmierci”
18.00 Reporter
18.20 Sport. Pogoda
18.30 Życie w biznesie
19.00 S. „Historia jednego przestępstwa”
20.00 Reporter
20.18 Sport. Pogoda

20.20 S. „Bez ciebie”
21.25 S. „Raj”
22.30 Reporter
22.50 Sport. Pogoda
23.00 Litwa na żywo
23.30 S. dok. „Rowy śmierci”
00.30 S. „Historia jednego przestępstwa”

5.50 S. „FBI”
7.30 S. „Cobra 11”
8.30 „Magazynowe wojny”
9.00 „E-gazas dugnas”
9.30 S. „Goldbergowie”
10.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
11.00 S. „Rezydenci”
12.00 S. dok. „Talenty Ameryki”
13.00 „Mistrz kulinarii”
14.00 S. „Cobra 11”
15.00 S. „CSI. NY”
16.00 S. „FBI”
18.00 S. „Simpsonowie”
19.00 S. „Szaleni sąsiedzi”
20.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
21.00 „Po własnych śladach” dramat
23.00 S. „ZeroZeroZero”
00.10 S. „Bibliotekarze”

6.00 S. „W rękach losu”
7.00 „Prawie żonaty”
8.00 S. „Ślepa”
9.00 S. „Zakazany owoc”
10.00 S. „Major Crimes”
11.00 S. „Sprawy rodzinne”
12.00 S. „Zabójcze umysły”
13.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 S. „Nowy Amsterdam”
15.00 S. „Anupamaa”
16.00 S. „Bądź ze mną”
17.00 S. „Gry losu”
18.00 S. „Nowy Amsterdam”
19.00 S. „Partnerki”
20.00 S. „Prawo i porządek”
21.00 S. „Bękarty z Pizzofalcone”

23.10 S. „Morderstwo nad jeziorem”	13.20 „Julie Andrews, niezapomniana Mary Poppins” film dok.	Mateusz”	20.05 „Był taki dzień”	16.00 „Siła modlitwy” reportaż
01.05 S. „Spirala”	14.25 „Jeszcze nie wieczór” film obycz.	23.05 „Przykazanie miłości. Historia rodziny Ulmów z Markowej” film dok.	20.10 „Z wieszaka historii”	16.50 „Ma się rozumieć”
	16.20 „Pokolenie” dramat	00.10 „Teleexpress Extra”	20.35 „Było, nie minęło”	17.00 Informacje dnia
6.15 S. „Dziedzictwo”	18.00 S. „Pogranicze w ogniu”	00.30 „Panorama”	21.00 S. „Dom”	17.10 „Jestem mamą”
7.05 S. „Złoty chłopak”	19.05 „Niedziela z...”		22.25 „Szlakiem miejsc niezwykłych”	17.25 „Przyroda w obiektywie”
8.00 Transmisja Mszy Świętej	20.00 „Mistrzowie muzyki filmowej”	7.00 „Był taki dzień”	22.35 „POLMISSION. Tajemnice paszportów” film dok.	17.40 „Zdrowie z bożej apteki”
8.30 „Kościół z bliska”	21.00 „Antygoną w Nowym Jorku” spektakl	7.03 „Przypadek Polski. Polityka i idee”	23.35 „Kamperem po Południu”	17.55 „Życie według świętego Jana Pawła II”
9.00 S. „Wydział kryminalny Kitzbühel”	22.10 „Chińczyk na wynos” film obycz.	7.15 S. „Wojenne dziewczyny”	00.05 S. „Archiwista”	18.10 „Prosto o gospodarce”
9.50 S. „Ranczo”	00.55 „Wspomnienia: Geneza „Obcego” film dok.	8.00 „Polacy na ratunek Żydom”		18.30 „Zostań żołnierzem RP”
10.45 S. „Komisarz Alex”		8.15 „Był taki dzień”	6.00 „Filmowe życiorysy” film dok.	18.45 Muzyczne chwile
11.45 S. „Ojciec Mateusz”	7.00 „Gra słów. Krzyżówka”	8.20 „Okrasa łamie przepisy”	7.10, 10.35, 12.50 Święty na każdy dzień	18.55 „Poczet Wielkich Polaków”
12.35 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	7.30 „Pozyteczni.pl”	8.45 „Kamperem po Południu”	7.15 „Dominikanie - od słowa do nauki” film dok.	19.05 Informacje dnia
13.10 „Agrobiznes”	8.00 „Kulinarne wędrówki z Jolą Kleser”	9.00 „Ex Libris”	8.00 „Santkwarium Maryi Matki Słowa w Kibeho w Rwandzie” film dok.	19.15 „Rozmowy niedokończone”
13.35 „Rok w ogrodzie Extra”	8.30 „Pytanie na śniadanie”	9.20 „Spór o historię”	8.55, 20.25 „40 dni z Janem Pawłem II”	20.30 „Każdy maluch to potrafi”
13.55 S. dok.	12.10 „Kamperem po Południu”	9.50 „Śladami Eskulapa”	9.00 Informacje dnia	21.00 Informacje dnia (wydanie główne)
15.00 S. „Złoty chłopak”	12.30 S. „Barwy szczęścia”	10.15 S. „Karino”	9.15, 22.40 „Polski punkt widzenia”	21.20 Modlitwa różańcowa
15.55 „Jaka to melodia?”	13.00 „Gość Poranka”	10.40 „Wyspy przyszłości”	9.35 „Zrób jeden mały krok” reportaż	21.50 „Myśląc Ojczyzna”
16.35 „Gra słów. Krzyżówka”	13.20 „Makłowicz w podróży”	11.35 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	10.00 „Papież Polak do rodaków”	22.00 Apel Jasnogórski
17.05 S. „Dziedzictwo”	13.50 S. „Blisko, coraz bliżej”	12.00 „Było, nie minęło”	10.30 „Słowo życia”	22.20 Informacje dnia
18.00 „Teleexpress”	15.10 „Magazyn Ekspresu Reporterów”	12.20 „Szlakiem Lubelskich Sztetli”	10.40 „Żeby być świętym” film dok.	23.00 „Polskie dziedzictwo”
18.20 „Jaka to melodia?”	16.05 „Jak to działa”	12.30 „Na Tropach Historii”	11.00 Informacje dnia	23.30 „Jan Paweł Wielki. Papież, który tworzył historię” film dok.
18.55 S. „Klan”	16.35 „Zwierzaki Czytaki”	12.40 „Był taki dzień”	11.15 „Jak my to widzimy - z daleka widać lepiej”	00.30 Film dok.
19.25 S. „Leśniczówka”	17.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	12.45 „Kuchnia dwudziestolecia”	11.45 „Zew natury”	
20.00 „Jeden z dziesięciu”	17.30 S. „Barwy szczęścia”	13.10 „Był taki dzień”	12.05 „Mocni w wierze”	7.00, 13.00, 18.00 Fani czterech kółek
20.30 „19.30”	18.00 Teleexpress	13.15 S. „W labiryncie”	12.35 „Słowo życia”	9.00, 19.00 Jak to jest zrobione?
20.50 „Gość 19.30”	18.20 „Gra słów. Krzyżówka”	13.40 „Spór o historię”	12.40 „Ma się rozumieć”	10.00 Obrońcy zabytków
21.15 „Reporterzy”	18.50 S. „Leśniczówka”	14.10 „Mysliciele”	13.00, 19.00 Modlitwa Anioł Pański	10.30 Walka o bagaż
21.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie”	19.20 „Z Andrusem po Galicji”	14.19 „Dziewczyna z ekranu” film dok.	13.03 Informacje dnia	11.00 Nagi instynkt przetrwania
22.10 „80 milionów” film sensac.	19.50 „Nad Niemnem”	15.05 „Wizy życia” film dok.	13.20 „Św. Józef. Nasz duchowy ojciec” film dok.	12.00 Ocalić dom
00.05 „Troje na gigantach” film fab.	20.10 „Studio Lwów”	15.55 „Podróże po Bałtyku: lato na wodzie”	14.20 „Nuty nadziei”	14.00 Wiejski dom w wielkim stylu
	20.30 „19.30”	16.50 „Giganci historii”	14.30 Msza Święta z Jasnej Góry	16.00, 0.00 Nagi instynkt przetrwania
9.00 „Muzyczne poranki”	20.55 „Gość 19.30”	17.30 „Kuchnia Jagiellonów”	15.20 Muzyczne chwile	17.00 Skarby z szopy
9.45 Informacje kulturalne”	21.25 S. „Ojciec	18.00 S. „Najdłuższa wojna nowoczesnej Europy”	15.30 „Być dla Polski, być dla Polaków” film dok.	17.30 Walka o bagaż
10.05 S. „Pogranicze w ogniu”		19.10 S. „Wojenne dziewczyny”		19.30 Jak to działa?
11.15 „Kapryśne lato” film fab.		19.55 S. „Polacy na ratunek Żydom”		20.00 Łowcy staroci: renowacje
12.40 „Wędrowiec Polski”				21.00 Łowcy opali
				22.00 Gorączka złota
				23.00 Karciani kanciarze

7.00 Zwierzaki Czytaki
7.15 Figu Migu
7.20 S. anim. „Agatka”
7.35 Moda na rodzinę
8.00 Info Wilno
8.15 Studio Wilno
8.35 Woronicza 17
9.35 S. „Sześć sióstr”
10.30 To je Borowicz
10.55 Gra słów.
Krzyżówka
11.15 Zwierzaki Czytaki
11.30 S. anim. „Agatka”
11.45 Dobre historie
12.10 S. „Korona królów.
Jagiellonowie”
12.35 S. „Leśniczówka”
13.00 Info Wilno
13.05 Było, nie minęło
13.30 Nad Niemnem
13.45 Va Banque
14.35 To jest grane
15.05 Słownik
polsko@polski
15.30 Jak to działa
16.00 Koronka do Miłosierdzia Bożego
16.20 S. „Klan”
16.45 S. „Barwy szczęścia”
17.10 Figu Migu
17.20 Zwierzaki Czytaki
17.40 Drogi wolności
18.35 Tygiel
19.00 Info Wilno
19.15 Studio Wilno
19.35 Panorama litewska
19.40 S. „M jak miłość”
20.30 „19.30”
20.55 „Gość 19.30”
21.10 S. „Korona królów.
Jagiellonowie”
21.25 S. „Leśniczówka”
21.50 Szansa na sukces
23.00 S. „Na sygnale”
23.45 Info Wilno
00.05 Studio Wilno
00.25 Pożyteczni.pl

6.02 Dzień dobry Litwo
6.30, 7.00, 7.30, 8.00,
8.30 Wiadomości
9.00 S. „Soko Leipzig”
9.50 S. „Komisarz Rex”

10.35 S. „Twarzą w twarz”
11.30 S. „Stary”
12.30 Kto i dlaczego?
13.00 Podróżowanie w czasie.
14.00, 15.00, 16.00, Wiadomości
14.20, 15.15 Dzień dobry Litwo
16.15 S. „Dobra czarownica”
17.00 S. „Obietnica”
18.00 Kto i dlaczego?
18.30 Ważna godzina
19.30 Dokąd teraz?
20.30 Panorama
21.00 Temat dnia
21.30 Litwa mówi
22.30 Wiadomości Rowerowe
23.00 S. „Nad wodą”
23.55 S. „Komisarz Rex”

6.05 Filmy anim.
6.30 S. anim. „Tom i Jerry Show”
7.00 Pani chłopka
8.00 S. „Walker, strażnik Teksasu”
10.00 S. „Krwawe kwiaty”
12.00 Wiadomości
13.20 Pani chłopka
14.30 S. „Mam na imię Farah”
15.30 S. „Kraina Nadziei”
16.30 Dobry wieczór, Litwo
18.30 Wiadomości
19.30 KK2
20.00 Szeszkinia 20
21.00 S. „Potrzebuję miłości”
21.30 Wiadomości
22.30 „Uciekaj i strzelaj” thriller
00.25 S. „S.W.A.T.”

6.00 Hymn Republiki Litewskiej
6.05 (Nie)emigranci
7.00 Kto i dlaczego?
7.30 Dzieci tysiąclecia Litwy
8.30 Wiara i życie
9.00 Dzień dobry Litwo
11.30 Jesteśmy Ukraińcami

12.00 W sercu Litwin
13.00 Gen ciekawości
13.30 Euromaxx
14.00 To jest kino
14.30 S. dok. „Mongolia Czyngis-chana”
15.20 Niezapomniane Wilno
15.30 S. „Lykkeland”
16.20 S. dok. „Tematy wideo w Japonii”
16.30 Dzień dobry Litwo
18.00 Mistrzostwa świata w łyżwiarstwie figurowym
21.00 Zielona półka
21.30 Koncert Violety Urmany
23.15 Jesteśmy Ukraińcami
23.45 Dokąd dzisiaj?

00.00 Wiadomości DW (ros.)

00.15 Dziś na świecie (ros.)

00.40 Przeszłość dla przyszłości

6.00 Seriale anim.
7.45 S. „Płonący ogień”
8.55 S. „W wirze miłości”
10.00 S. „Barrister Babu”
11.00 S. „Spadkobiercy”
12.00 S. „Królowa bez korony”
14.00 S. „Cabo”
15.00 S. anim. „Simpsonowie”
16.00 TV3 wiadomości
16.30 TV Pomoc
18.30 TV3 wiadomości
19.30 „Show dobrego wieczoru”
20.30 S. „Smak śniegu”
21.00 S. „TOP 3”
21.30 Wieczorne wiadomości TV3
22.30 „Colombiana” dramat
00.45 S. „El Chapo”

6.00 Zasady mojej kuchni

7.30 S. „Puchacz”
8.30 S. „Oddział nr 44”
9.30 S. „Hudson i Rex”
10.30 S. „CSI. Miami”
11.30 S. „Świeża krew”
12.30 S. dok. „Mania chomikowania”
13.30 Zasady mojej kuchni
14.50 S. „Wojny glin. Charków”
15.55 S. „Hudson i Rex”
17.00 S. „Świeża krew”
18.00 S. „CSI. Miami”
19.00 S. „Magnum: Detektyw z Hawajów”
20.00 „Ale numer!”
21.00 „Mexican” komedia
23.30 „Krew odkupienia” film fab.

5.30 Nowy dzień
6.30 S. „Żywi”
7.30 W cieniu mężczyzn
8.00 Realna mistyka
9.00 S. „Bez ciebie”
10.00 S. „Niespodziewana sprawiedliwość”
11.00 S. „Raj”
12.00 Pierwszy raz. 60+
12.30 Łatwe do zrobienia
13.00 Nowy dzień
14.00 S. „Historia jednego przestępstwa”
15.00 Realna mistyka
16.00 Reporter
16.20 Sport. Pogoda
16.30 Litwa na żywo
17.00 Redakcja. G. Landsbergis
18.00 Reporter
18.20 Sport. Pogoda
18.30 Cel podróży
19.00 S. „Historia jednego przestępstwa”
20.00 Reporter
20.18 Sport. Pogoda
20.20 S. „Bez ciebie”
21.25 S. „Raj”
22.30 Reporter
22.50 Sport. Pogoda
23.00 Litwa na żywo
23.30 Redakcja. G. Landsbergis

00.30 S. „Historia jednego przestępstwa”

5.45 S. „FBI”
7.30 S. „Cobra 11”
8.30 „Magazynowe wojny”
9.00 „Na jednym końcu haczyk”
9.30 S. „Goldbergowie”
10.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
11.00 S. „Szaleni sąsiedzi”
12.00 „Talenty Ameryki”
13.00 „Gwiazdy lombardu”
14.00 S. „Cobra 11”
16.00 S. „FBI”
18.00 S. „Simpsonowie”
19.00 S. „Szaleni sąsiedzi”
20.00 „Najzabawniejsze filmiki Ameryki”
21.00 „Replikanci” film fab.
23.05 S. „Maltese: Na tropie mafii”
00.20 S. „Bibliotekarze”

6.20 S. „Dziedzictwo”
7.10 S. „Złoty chłopak”
8.00 Transmisja Mszy Świętej z Jasnej Góry
8.30 „Zrzuńnawani odbudowani”
9.00 S. „Wydział kryminalny Kitzbühel”
9.50 S. „Ranczo”
10.45 S. „Komisarz Alex”
11.45 S. „Ojciec Mateusz”
12.35 S. „Korona królów.
Jagiellonowie”
13.10 „Agrobiznes”
13.35 „Rok w ogrodzie Extra”
13.55 S. dok.
15.00 S. „Złoty chłopak”
15.55 „Jaka to melodia?”
16.35 „Gra słów.
Krzyżówka”

17.05 S. „Dziedzictwo”
18.00 „Teleexpress”
18.20 „Jaka to melodia?”
18.55 S. „Klan”
19.25 S. „Leśniczówka”
20.00 „Jeden z dziesięciu”
20.30 „19.30”
20.55 „Gość 19.30”
21.15 „Reporterzy”
21.30 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
22.10 „Pozdrowienia z Paryża” film akcji
23.50 S. „Chirurgi”

6.00 S. „W rękach losu”
7.00 „Prawie żonaty”
8.00 S. „Ślepa”
9.00 S. „Zakazany owoc”
10.00 S. „Major Crimes”
11.00 S. „Sprawy rodzinne”
12.00 S. „Zabójcze umysły”
13.00 S. „Prawo i porządek”
14.00 S. „Nowy Amsterdam”
15.00 S. „Anupamaa”
16.00 S. „Bądź ze mną”
17.00 S. „Gry losu”
18.00 S. „Nowy Amsterdam”
19.00 S. „Partnerki”
20.00 S. „Prawo i porządek”
21.00 S. „Bękarty z Pizzofalcone”
01.25 S. „Spirala”

9.00 „Muzyczne poranki”
9.35 „Wydarzenie aktualne”
10.05 S. „Pogranicze w ogniu”
11.10 „Pokolenie” dramat
12.50 „Tamte lata, tamte dni”
13.30 „Mistrzowie muzyki filmowej”
14.35 „Dziwak? - interpretacje” film dok.

15.45 „Dzieci słońca” dramat
17.40 S. „Pogranicze w ogniu”
18.55 „Rzecz Polska”
19.20 „Którędy po sztukę”
19.35 „Fragonard - odcienie miłości” film dok.
20.40 „Informacje kulturalne”
21.00 „Polegaj na mnie” film obycz.
23.10 S. „W 80 dni dookoła świata”
00.15 „Jazz.pl”

7.00 „Gra słów. Krzyżówka”
7.30 S. dok. „Perły Bałtyku”
8.00 „Kuchnia dwudziestolecia”
8.30 „Pytanie na śniadanie”
12.10 „Studio Lwów”
12.30 S. „Barwy szczęścia”
13.00 „Gość Poranka”
13.20 „Jak żyje las...”
13.50 S. „Ojciec Mateusz”
15.35 „Przykazanie miłości. Historia rodziny Ulmów z Markowej” film dok.
16.35 S. anim. „Pamiętnik Florki”
16.45 „GO - TU - JEMY”
17.00 S. „Korona królów. Jagiellonowie.”
17.30 S. „Barwy szczęścia”
18.00 Teleexpress
18.20 „Gra słów. Krzyżówka,”
18.50 S. „Leśniczówka”
19.20 „Źródło nadziei” film dok.
19.50 „Kierunek Zachód”
20.10 „Magazyn z Wysp”
20.30 „19.30”
20.55 „Gość 19.30”
21.25 S. „O mnie się nie martw”
23.15 „Solidarność i samotność Adama

Zagajewskiego”
film dok.

00.10 „Teleexpress Extra”

00.30 „Panorama”

HISTORIA

7.00 „Był taki dzień”
7.02 „Przypadek Polski. Polityka i idee”
7.15 S. „Wojenne dziewczyny”
8.00 „Polacy na ratunek Żydom”
8.15 „Okrasa łamie przepisy”
8.40 „Kamperem po Południu”
9.00 „Na tropach Historii”
9.15 „Marzyciele - Kościuszko w Krakowie”
9.35 „Wojownicy czasu”
10.15 S. „Karino”
10.40 S. dok.
11.30 „Myśliciele - sylwetki polskie”
11.35 S. „Korona królów. Jagiellonowie”
12.00 „Było, nie minęło”
12.20 „Śladami Eskułapa”
12.45 „Kuchnia dwudziestolecia”
13.10 „Myśliciele”
13.15 S. „W labiryncie”
13.40 „Działo się w Krakowie”
13.45 „Z wieszaka historii”
14.10 „Gra o koronę” film dok.
15.00 „Podróże po Bałtyku: lato na wodzie”
16.45 „Giganci historii”
17.30 „Kuchnia Jagiellonów”
18.05 S. „Najdłuższa wojna nowoczesnej Europy”
19.10 S. „Wojenne dziewczyny”
20.00 „Polacy na ratunek Żydom”
20.10 „W kotle historii”
20.35 „Był taki dzień”
20.40 Przypadek

Polski. Polityka i idee”

21.00 S. „Dom”
22.20 „Rodzina Wołosiańskich”

film dok.

23.15 „Gra o koronę” film dok.

00.00 S. „Archiwista”

6.35 „Odpowiedzialni za Kościół”
7.00 „Filmowe życiorysy”
8.05 „GRH Żandarmeria” reportaż
8.35 „Zdrowie z bożej apteki”
8.55 „40 dni z Janem Pawłem II”
9.00 Informacje dnia
9.15 „Polski punkt widzenia”
9.35 „Każdy maluch to potrafi”
9.50 „Słowo życia”
10.00 „Tak Go pamiętam”
10.30 „Sanktuaria polskie”
10.50 Święty na każdy dzień
11.00 Audycja Generalna papieża Franciszka w Watykanie
11.50 Muzyczne chwile
12.00 „Zagłada redemptorystów Woli” film dok.
12.25 „Jestem mamą”
12.40 „Prosto o gospodarce”
13.00 Modlitwa Anioł Pański
13.03 Informacje dnia
13.20 „Polskie dziedzictwo”
13.50 Muzyczne chwile
14.00 Obchody Narodowego Dnia Pamięci Polaków ratujących Żydów pod okupacją niemiecką
15.30 Muzyczne chwile
15.40 „Sumienie Hioba - rzecz o ks. Bolesławie Stefańskim”

film dok.

16.00 „Bogu i ludziom - ks. Stanisław Sudoł” film dok.

16.50 „Ma się rozumieć”

17.00 Informacje dnia

17.10 „Na zdrowie”

17.30 „Stanisław Kulon - świadek Sybiru” reportaż

18.00 „Po stronie prawdy”

18.50 Muzyczne chwile

18.55 „Poczet Wielkich Polaków”

19.00 Modlitwa Anioł Pański

19.05 Informacje dnia

19.15 „Rozmowy niedokończony”

20.25 „40 dni z Janem Pawłem II”

20.30 S. anim.

21.00 Informacje dnia (wydanie główne)

21.20 Modlitwa różańcowa

21.50 „Myśląc Ojczyzna”

22.00 Apel Jasnogórski

22.20 Informacje dnia

22.40 „Polski punkt widzenia”

23.00 „Życia nie można zmarnować”

film dok.

23.55 Święty na każdy dzień

00.00 „Anioł Dobroci” film dok.

7.00, 13.00, 18.00,

22.00 Fani czterech kółek

9.00, 19.00 Jak to jest zrobione?

10.00 Obrońcy zabytków

10.30 Walka o bagaż

11.00 Nagi instynkt przetrwania

12.00 Ocalić dom

14.00 Graty Dereka Bieriego

17.00 Skarby z szopy

17.30 Walka o bagaż

19.30 Jak to działa?

20.00 Łowcy staroci: renowacje

21.00 Graty Dereka Bieriego

23.00 Gwiazdorskie

fury

Informuojame žemės sklypo, esančio **Vilniaus r. Rukainių sen. Užukėnės k.**, sklypo kad. Nr. **4180/0500:0064 E.D.** savininką arba jos įgaliotus asmenys, kad UAB Ramilė, matininkas Saulius Lekavičius kval. paž. Nr. 2M-M-2201, **2024 m. balandžio 3 d. 9:00 val.** vykdys žemės sklypo Proj. Nr. 1848-2, esančio **Vilniaus r. Rukainių sen. Užukėnės k.**, ribų ženklavimo darbus. Prireikus išsamesnės informacijos, prašome kreiptis į UAB Ramilė, Kirtimų g. 2 Vilnius, tel. 8 650 12626, saulius@ramile.lt.

Informuojame žemės sklypo, esančio **Vilniaus r. Rukainių sen. Žybartonių k.**, sklypo kad. Nr. **4180/0700:0019 R.T.** savininką arba jos įgaliotus asmenys, kad UAB Ramilė, matininkas Saulius Lekavičius kval. paž. Nr. 2M-M-2201, **2024 m. balandžio 3 d. 10:00 val.** vykdys žemės sklypo Proj. Nr. 1848-32, esančio **Vilniaus r. Rukainių sen. Žybartonių k.**, ribų ženklavimo darbus. Prireikus išsamesnės informacijos, prašome kreiptis į UAB Ramilė, Kirtimų g. 2 Vilnius, tel. 8 650 12626, saulius@ramile.lt.

Informuojame žemės sklypo, esančio **Vilniaus r. Rukainių sen. Varkalabiškių k.**, sklypo kad. Nr. **4180/0600:0038 R.K. J.S** savininkus arba jos įgaliotus asmenis, kad UAB Ramilė, matininkas Saulius Lekavičius kval. paž. Nr. 2M-M-2201, **2024 m. balandžio 3 d. 8:00 val.** vykdys žemės sklypo Proj. Nr. 1848-9, esančio **Vilniaus r. Rukainių sen. Varkalabiškių k.**, ribų ženklavimo darbus. Prireikus išsamesnės informacijos, prašome kreiptis į UAB Ramilė, Kirtimų g. 2 Vilnius, tel. 8 650 12626, saulius@ramile.lt.

Informuojame žemės sklypo, esančio **Vilniaus r. Rukainių sen. Juodiškių k.**, sklypo kad. Nr. **4180/0800:0100 E.S.** savininką arba jos įgaliotus asmenys, kad UAB Ramilė, matininkas Saulius Lekavičius kval. paž. Nr. 2M-M-2201, **2024 m. balandžio 3 d. 13:00 val.** vykdys žemės sklypo Proj. Nr. 1848-28, esančio **Vilniaus r. Rukainių sen. Juodiškių k.**, ribų ženklavimo darbus. Prireikus išsamesnės informacijos, prašome kreiptis į UAB Ramilė, Kirtimų g. 2 Vilnius, tel. 8 650 12626, saulius@ramile.lt.

Informuojame žemės sklypo, esančio **Vilniaus r. Rukainių sen. Katutiškių k.**, sklypo kad. Nr. **4180/1100:0026 A.K.** savininką arba jos įgaliotus asmenys, kad UAB Ramilė, matininkas Saulius Lekavičius kval. paž. Nr. 2M-M-2201, **2024 m. balandžio 3 d. 16:00 val.** vykdys žemės sklypo Proj. Nr. 1870-2, esančio **Vilniaus r. Rukainių sen. Katutiškių k.**, ribų ženklavimo darbus. Prireikus išsamesnės informacijos, prašome kreiptis į UAB Ramilė, Kirtimų g. 2 Vilnius, tel. 8 650 12626, saulius@ramile.lt.

Informuojame žemės sklypo, esančio **Vilniaus r. Rukainių sen. Anceriškių k.**, sklypo kad. Nr. **4180/1000:0018 A.P. S.P.** savininką arba jos įgaliotus asmenys, kad UAB Ramilė, matininkas Saulius Lekavičius kval. paž. Nr. 2M-M-2201, **2024 m. balandžio 4 d. 12:00 val.** vykdys žemės sklypo Proj. Nr. 1848-22, esančio **Vilniaus r. Rukainių sen. Anceriškių k.**, ribų ženklavimo darbus. Prireikus išsamesnės informacijos, prašome kreiptis į UAB Ramilė, Kirtimų g. 2 Vilnius, tel. 8 650 12626, saulius@ramile.lt.

Zam. 2768

Informuojame žemės sklypo, esančio **Vilniaus raj. Rukainių sen. Rutkiškių k.**, sklypo kad. Nr. **4180/0900:0084 E.J.** paveldėtojus, kad UAB Ramilė, matininkas Saulius Lekavičius kval. paž. Nr. 2M-M-2201, **2024 m. balandžio 3 d. 14:00 val.** vykdys žemės sklypo Proj. Nr. 1869, esančio **Vilniaus raj. Rukainių sen. Rutkiškių k.**, ribų ženklavimo darbus. Prireikus išsamesnės informacijos, prašome kreiptis į UAB Ramilė, Kirtimų g. 2 Vilnius, tel. 8 650 12626, saulius@ramile.lt.

Informuojame žemės sklypo, esančio **Vilniaus raj. Rukainių sen. Katutiškių k.**, sklypo kad. Nr. **4180/1100:0016 S.R.** paveldėtojus, kad UAB Ramilė, matininkas Saulius Lekavičius kval. paž. Nr. 2M-M-2201, **2024 m. balandžio 3 d. 15:00 val.** vykdys žemės sklypo Proj. Nr. 1870-1, esančio **Vilniaus raj. Rukainių sen. Katutiškių k.**, ribų ženklavimo darbus. Prireikus išsamesnės informacijos, prašome kreiptis į UAB Ramilė, Kirtimų g. 2 Vilnius, tel. 8 650 12626, saulius@ramile.lt.

Informuojame žemės sklypo, esančio **Vilniaus raj. Rukainių sen. Rutkiškių k.**, sklypo kad. Nr. **4180/0900:0136 M.U.** paveldėtojus, kad UAB Ramilė, matininkas Saulius Lekavičius kval. paž. Nr. 2M-M-2201, **2024 m. balandžio 4 d. 14:00 val.** vykdys žemės sklypo Proj. Nr. 1848-11, esančio **Vilniaus raj. Rukainių sen. Rutkiškių k.**, ribų ženklavimo darbus. Prireikus išsamesnės informacijos, prašome kreiptis į UAB Ramilė, Kirtimų g. 2 Vilnius, tel. 8 650 12626, saulius@ramile.lt.

Informuojame žemės sklypo, esančio **Vilniaus raj. Rukainių sen. Senasalių k.**, sklypo kad. Nr. **4180/0900:0110 A.P.** paveldėtojus, kad UAB Ramilė, matininkas Saulius Lekavičius kval. paž. Nr. 2M-M-2201, **2024 m. balandžio 4 d. 15:00 val.** vykdys žemės sklypo Proj. Nr. 1870-3, esančio **Vilniaus raj. Rukainių sen. Senasalių k.**, ribų ženklavimo darbus. Prireikus išsamesnės informacijos, prašome kreiptis į UAB Ramilė, Kirtimų g. 2 Vilnius, tel. 8 650 12626, saulius@ramile.lt.

Informuojame žemės sklypo, esančio **Vilniaus raj. Rukainių sen. Senasalių k.**, sklypo kad. Nr. **4180/1000:0157 R.G.** paveldėtojus, kad UAB Ramilė, matininkas Saulius Lekavičius kval. paž. Nr. 2M-M-2201, **2024 m. balandžio 5 d. 13:00 val. 14 val.** vykdys žemės sklypo Proj. Nr. 1848-20, Proj. Nr. 1848-21 esančio **Vilniaus raj. Rukainių sen. Senasalių k.**, ribų ženklavimo darbus. Prireikus išsamesnės informacijos, prašome kreiptis į UAB Ramilė, Kirtimų g. 2 Vilnius, tel. 8 650 12626, saulius@ramile.lt.

Informuojame žemės sklypo, esančio **Vilniaus r. Rukainių sen. Senasalių k.**, sklypo kad. Nr. **4180/0900:0192 M.A.** savininką arba jos įgaliotus asmenys, kad UAB Ramilė, matininkas Saulius Lekavičius kval. paž. Nr. 2M-M-2201, **2024 m. balandžio 4 d. 15:00 val.** vykdys žemės sklypo Proj. Nr. 1870-3, esančio **Vilniaus r. Rukainių sen. Senasalių k.**, ribų ženklavimo darbus. Prireikus išsamesnės informacijos, prašome kreiptis į UAB Ramilė, Kirtimų g. 2 Vilnius, tel. 8 650 12626, saulius@ramile.lt.

Zam. 2769

KUPNO

Kupię las. Rozliczam się od razu.

Tel. 8 686 03 070

Sprzedajcie las drogo i bez pośredników.

Tel. 8 659 57 721

USŁUGI

Muruję piece, piecyki. Remontuję stare. Niedrogo. Tel. 8 683 95 373

Wykonujemy prace wysokiej jakości i w terminie: architektura krajobrazu, układanie kostki brukowej. Doświadczenie 10 lat. Wilno.

Tel. 8 684 30 018

Pomagam i doradzam w sprzedaży bądź wynajęciu domu, mieszkania lub ziemi. Tel. 8 645 444 47

SPRZEDAŻ

Sprzedam kamienie polne. Materiał może służyć do budowy ogrodzeń, alejek, tarasów, palenisk, kwietników, na podmurówki i in. Załadunek oraz transport we własnym zakresie. Cena 20 euro/tona. Tel. 8 600 18 083 (Leon)

Sprzedam dokumenty na ziemię nie podlegającą zwrotowi (około 4ha).

Tel. 8 654 93 428

PRACA

Kobieta poszukuje pracy. Proponować różne warianty. Tel. 8 676 67347

 **UAB „KLION”
zatrudni**
**PRACOWNIKA SKLEPU,
MAGAZYNU**
Wynagrodzenie od 800 euro
Miejsce pracy:
Vilnius, Birbinių g. 4A
Tel.: 8 685 04080,
e-mail.: info@klion.lt

 UTENOS MĖSA
**SKUPOJEMY
BYDŁO**
8 620 33544

Informuojame žemės sklypo, esančio **Vilniaus raj. Rukainių sen. Katutiškių k.**, sklypo kad. Nr. 4180/1100:0016 V.R. paveldėtojus, kad UAB Ramilė, matininkas Saulius Lekavičius kval. paž. Nr. 2M-M-2201, **2024 m. balandžio 3 d. 15:00 val.** vykdys žemės sklypo Proj. Nr.1870-1, esančio **Vilniaus raj. Rukainių sen. Katutiškių k.**, ribų ženklinimo darbus. Prireikus išsamesnės informacijos, prašome kreiptis į UAB Ramilė, Kirtimų g. 2 Vilnius, tel. 8 650 12626, saulius@ramile.lt.

Zam.2770

Firma zatrudni administratora

Staž pracy niewymagany, prawo jazdy kategorii B
tel. 8 685 14284, el.p.: info@uabrovita.lt

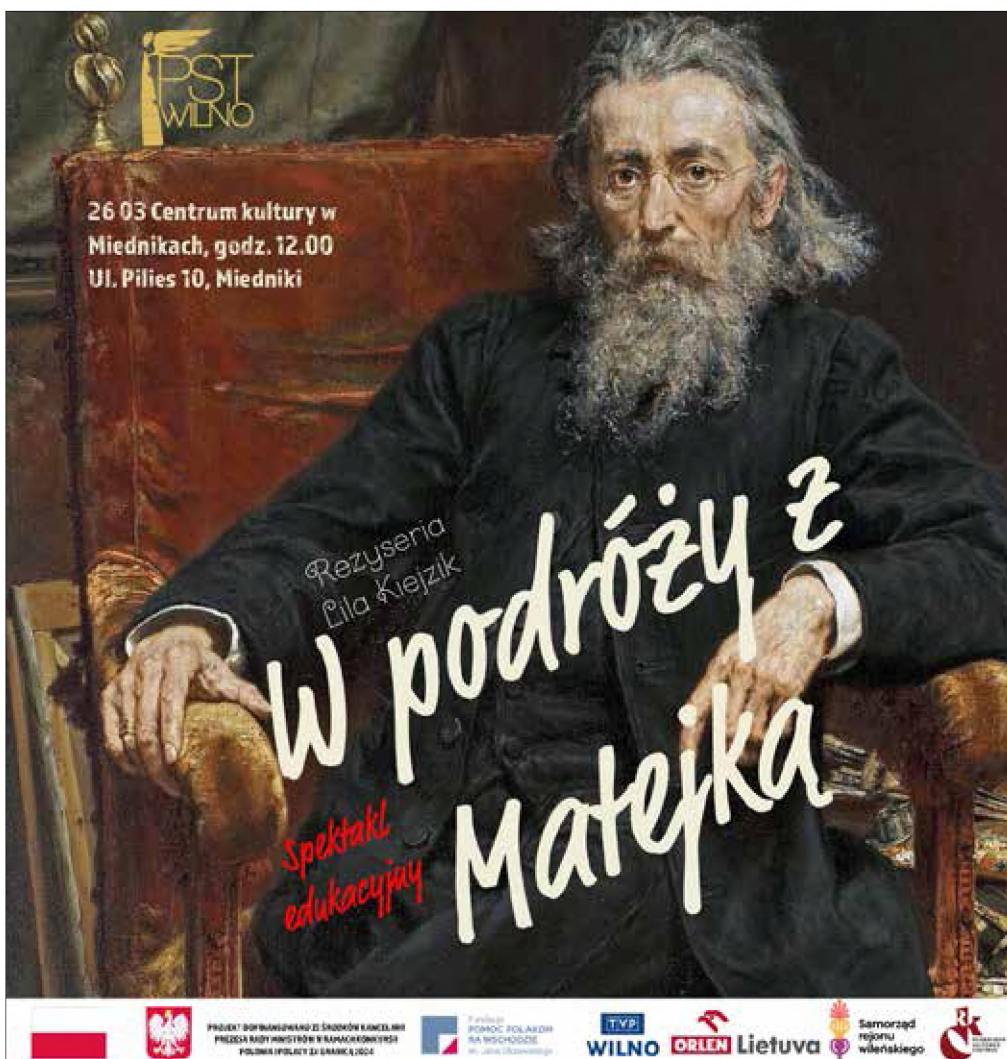
SUFITY NAPINANE – WYSOKIEJ JAKOŚCI.

MONTAŻ SUFITÓW NAPINANYCH WRAZ Z OŚWIETLENIEM.

- Szybki montaż w jeden dzień. Bez brudu i kurzu
- Bezpłatny pomiar
- Atrakcyjne ceny. Od 9,99€ za m². (Dokładną cenę podajemy tylko na pomiarze, który robimy za darmo.
- Sufity bezpieczne i przyjazne dla środowiska

Tel. +37061321888
www.cd lubos.lt

26 03 Centrum kultury w Miednikach, godz. 12.00
Ul. Pilies 10, Miedniki

Reżyseria
Lila Klejzik

**W podróży z
Matejka**

Spektakl
edukacyjny

KAWIARNIA
SULTINIAI

- Smaczne pierożki z nadzieniem
- Aromatyczna kawa, herbata
- Szybka obsługa
- Gorące dania

Znajdą nas Państwo
w samym centrum stolicy:
Vilnius, Jogailos 6
tel. 262 40 67, +370 5 212 43 91,
+370 612 62339

Najstarsza osoba na świecie skończyła 117 lata

Katalonka Maria Branyas, najstarsza żyjąca osoba na świecie, obchodziła w poniedziałek 117. urodziny. Seniorka, która przysłała na świat w USA, to zapalona pasjonatka twórczości Fryderyka Chopina. Mieszkająca od 25 lat w domu spokojnej starości w katalońskiej gminie Olot Maria Branyas uwielbia słuchać muzyki Chopina, którego utwory w przeszłości sama grała na fortepianie. Najstarsza osoba świata urodziła się w 1907 r. w San Francisco jako córka katalońskiego dziennikarza Josepa Branyasa, który rok wcześniej wyemigrował do Kalifornii.

Fot. Freepik.com

Zrabowane w 1945 r. dzieła wróciły do Japonii

Historyczne dzieła sztuki zrabowane po bitwie o Okinawę podczas II wojny światowej wróciły do Japonii po tym, jak rodzina z Massachusetts odkryła je w przedmiotach osobistych zmarłego ojca.

22 artefakty, niektóre pochodzące nawet z XVIII wieku, stanowią znaczący fragment historii Okinawy. Wśród dzieł znajduje się sześć portretów, ręcznie rysowana mapa Okinawy z XIX wieku oraz różne fragmenty ceramiki.

Według FBI artefakty odkryto, gdy rodzina, która pragnie pozostać anonimowa, natknęła się na coś, co wydawało się cenną azjatycką sztuką w rzeczach osobistych zmarłego ojca. Co ciekawe mężczyzna chociaż był weteranem II wojny światowej, to nigdy nie służył na Pacyfiku.

Rodzina odnajdując dzieła sztuki zdecydowała się je sprawdzić w National Stolen Art File. Amerykanie odkryli wtedy, że co najmniej cztery przedmioty znajdowały się na liście skradzionych dzieł.

Opiekują się porzuconym małym liskiem

Pracownicy ośrodka Centrum Dzikiej Przyrody w Wirginii — w specjalnej masce imitującej pysk lisa — karmią porzuconego małego lisa. W ten sposób chcą go uchronić przed nadmiernym przyzwyczajeniem się do ludzi. Pracownicy chcą też zredukować do minimum ludzkie dźwięki i stworzyć bariery wizualne. Wszystkie te środki zwiększają prawdopodobieństwo, że kiedyś zwierzę zostanie ponownie wypuszczone na wolność i nie będzie tęskniło za człowiekiem. Celem jest wypuszczenie zwierząt z powrotem na wolność, nie tylko po to, aby zapewnić im większą szansę na przeżycie, ale także, aby rozpoznały swój własny gatunek i rozmnażały się.

Fot. Freepik.com

Fotomigawka

■ Saab 96 GL Jubileum V4 Super z lat 80. ubiegłego wieku na wileńskiej ulicy Fot. Marian Paluszkiwicz